

Ministerstwo Gospodarki

**Informacja na temat realizacji *Polityki energetycznej
Polski do 2030 roku* w 2009 roku**

**Dokument przyjęty
przez Radę Ministrów
w dniu 11 maja 2010 roku**

Warszawa, 11 maja 2010 r.

1. WSTĘP.....	3
2. REALIZACJA PROGRAMU DZIAŁAŃ WYKONAWCZYCH W 2009 r.....	3
2.1 Efektywność energetyczna	3
2.2 Bezpieczeństwo energetyczne	8
2.2.1 Węgiel	8
2.2.2 Gaz ziemny.....	12
2.2.3 Ropa naftowa.....	18
2.2.4 Energia elektryczna i ciepło	26
2.3 Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej	28
2.4 Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw.....	34
2.5 Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii	38
2.6 Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko	39
3. PROPOZYCJE ZMIAN W DZIAŁANIACH WYKONAWCZYCH	44
4. PODSUMOWANIE	45

1. WSTĘP

Zgodnie z zapisami *Polityki energetycznej Polski do 2030 roku*, zawartymi w rozdziale 9 *System wdrażania polityki energetycznej*, Minister Gospodarki we współpracy z właściwymi ministrami będzie przedkładał Radzie Ministrów w terminie do dnia 31 marca każdego roku, informację o realizacji polityki energetycznej za rok poprzedni wraz z propozycjami modyfikacji sposobu realizacji działań, w dostosowaniu do bieżącej sytuacji. Niniejszy dokument stanowi wypełnienie tego zobowiązania.

Ze względu na krótki czas jaki minął od przyjęcia *Polityki energetycznej Polski do 2030*, dokonywanie całościowej oceny priorytetów zawartych w dokumencie nie jest celowe. W związku z powyższym *Informacja...* koncentruje się na analizie wykonania zadań zapisanych w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012*, których termin realizacji przypadał na 2009 roku lub zostały zapisane jako praca ciągła. Przedstawiono również informację dotyczącą działań wyznaczonych na 2010 rok, których realizacja jest w znacznym stopniu zaawansowana.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 roku. W związku z powyższym na 2009 rok w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012* wyznaczono jedynie 17 zadań wykonawczych. Zadania te w większości zostały wykonane w terminie lub stopień zaawansowania ich realizacji wskazuje, że zostaną wykonane w pierwszym kwartale 2010 roku. W przypadku działań 2.21.1, 2.26.1 które nie zostały wykonane, informacja o powodach braku realizacji została zamieszczona w części szczegółowej dokumentu.

Jednocześnie konsekwentnie realizowane są działania przewidziane jako praca ciągła. Są to przedsięwzięcia, które zostały wdrożone przed przyjęciem *Polityki energetycznej...*, na podstawie innych dokumentów lub aktów prawnych, jednakże ze względu na swój charakter wpisują się w priorytety dokumentu.

2. REALIZACJA PROGRAMU DZIAŁAŃ WYKONAWCZYCH W 2009 r.

2.1 Efektywność energetyczna

Działanie 1.1.1 Stworzenie ram prawnych dotyczących narodowego celu wzrostu efektywności energetycznej w zakresie zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych w ustawie o efektywności energetycznej.

Działanie 1.2.1 Określenie ram prawnych dla systemu wsparcia poprzez ustawę o efektywności energetycznej.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ministerstwo Gospodarki przygotowało projekt ustawy o efektywności energetycznej, który w dniu 2 października 2009 (z uwagami) został przyjęty przez Komitet Europejski Rady Ministrów i skierowany do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów. W dniu 26 listopada 2009 roku na posiedzeniu Komitetu Rady Ministrów zdecydowano o konieczności zaktualizowania projektu ustawy o efektywności energetycznej, uwzględniającego uwagi zgłoszone przez resorty oraz przeprowadzenia dodatkowych uzgodnień. W związku z powyższym Minister Gospodarki zorganizował szereg spotkań.

W ramach zespołu roboczego powołanego w KPRM kontynuowane są rozmowy z Ministerstwem Finansów i Urzędem Regulacji Energetyki, w sprawie zgłoszonych przez te urzędy zastrzeżeń. W najbliższym czasie przewiduje się przekazanie projektu ww. ustawy do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów.

Projektowana ustawa ma na celu stworzenie ram prawnych dotyczących krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią przez odbiorców końcowych oraz stworzenie systemu wsparcia dla tych działań poprzez system „białych certyfikatów”. Ponadto przewiduje wprowadzenie obowiązku dla jednostek sektora publicznego do dokonywania oszczędności energii oraz informowania o realizowanych środkach poprawy efektywności energetycznej.

Działanie 1.3.1 Przygotowanie i sukcesywne wdrażanie nowych zasad regulacji cen ciepła sieciowego, które zapewnią likwidację skróśnego finansowania produkcji ciepła w skojarzeniu z przychodami z produkcji energii elektrycznej i certyfikatów poprzez wprowadzenie metody porównawczej (benchmarking) w zakresie sposobu ustalania cen ciepła.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes URE)

Ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr. 21, poz. 104), wprowadza podstawę prawną do wdrożenia w drodze rozporządzeń wykonawczych nowych zasad regulacji cen ciepła wytworzonego w procesach kogeneracji, mających na celu likwidację finansowania skróśnego.

Działanie 1.3.2 Utrzymanie systemu wsparcia energii elektrycznej w technologii wysokosprawnej kogeneracji na poziomie zapewniającym opłacalność inwestowania w nowe moce oraz zapewnienie przewidywalności tego systemu w perspektywie kolejnych 10 lat.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes URE)

Od dnia 1 lipca 2007 r. obowiązuje system wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w źródłach skojarzonych oparty na świadectwach pochodzenia energii elektrycznej z kogeneracji. Obowiązkiem zakupu tych świadectw objęte są przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym.

Ponadto Ministerstwo Gospodarki podjęło współpracę z Polskim Towarzystwem Elektrociepłowni Zawodowych (PTEZ) oraz Izbą Gospodarczą Ciepłownictwo Polskie (IGCP) mającą na celu wypracowanie założeń do Programu rozwoju kogeneracji w Polsce do roku 2030. W programie tym przewidziane jest m.in. opracowanie zasad wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji po roku 2012. Prace nad dokumentem będą kontynuowane w 2010 roku.

Działanie 1.3.5 Prowadzenie oceny efektywności funkcjonującego systemu wsparcia energii z kogeneracji.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes URE)

W 2009 r. działanie realizowane było przez Prezesa URE w szczególności podczas ustalania opłat zastępczych obowiązujących w roku 2010.

Działanie 1.4.1 Wydawanie uprawnień dla osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynku i lokali mieszkaniowych.

(Termin realizacji: praca ciągła., Odpowiedzialny: minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej)

Od 1 stycznia 2009 roku świadectwo charakterystyki energetycznej jest obowiązkowe dla wszystkich nieruchomości wprowadzanych do obrotu na rynku pierwotnym i wtórnym poprzez sprzedaż lub wynajem, a także dla budynków, gdy w wyniku przebudowy lub remontu uległa zmianie ich charakterystyka energetyczna. W tym czasie prowadzony był także proces uzyskiwania uprawnień do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków w drodze złożenia egzaminu lub ukończenia odpowiednich studiów podyplomowych.

W roku 2010 będzie kontynuowane działanie związane z powiększeniem grupy ekspertów posiadających ww. uprawnienia.

Działanie 1.7.1 Zabezpieczenie środków na wsparcie inwestycji w zakresie efektywności energetycznej, w szczególności środków budżetowych na realizację ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

Działanie 1.7.2 Udzielanie kredytów preferencyjnych na podstawie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

(Termin realizacji: praca ciągła., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. finansów publicznych, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej)

W ramach ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, w 2009 roku kontynuowano udzielanie wsparcia inwestycjom w zakresie remontów i termomodernizacji.

Na realizację ww. ustawy w 2009 roku przekazano z Budżetu Państwa środki w wysokości 109 300 tys. zł, natomiast w ustawie budżetowej na 2010 rok nie przewidziano środków na realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych.

Działanie 1.7.3 Wsparcie inwestycji w zakresie stosowania najlepszych dostępnych technologii w przemyśle, wysokosprawnej kogeneracji, ograniczenia strat w sieciach elektroenergetycznych i ciepłowniczych oraz termomodernizacji budynków w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

Działanie 1.7.4 Preferowanie przy wsparciu z funduszy europejskich projektów przynoszących pozytywne efekty w zakresie oszczędności energii.

(Termin realizacji: praca ciągła., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

W celu realizacji ww. zadań przeprowadzono dwa postępowania konkursowe w ramach PO IiŚ.

W ramach działania 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii IX osi priorytetowej PO IiŚ przeprowadzono postępowanie konkursowe z terminem naboru wniosków do 30 kwietnia 2009 r., w czasie którego zgłoszono 36 projektów. Wnioski zostały przekazane do oceny pod kątem kryteriów merytorycznych I stopnia, po zakończeniu której pozostało 17 projektów

na łączną kwotę dofinansowania z UE 261,1 mln PLN. W 2010 roku zakończona zostanie ocena merytoryczna II stopnia tych projektów oraz rozpocznie się proces podpisywania umów o dofinansowanie.

W ramach POIiŚ przewidziane są także środki na projekty przynoszące pozytywne efekty w zakresie oszczędności energii, w szczególności w ramach działań 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* i 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej*.

W przypadku działania 9.2 nie został ogłoszony konkurs w 2009 r., planuje się jego ogłoszenie w 2010 r. Dla działania 9.3 konkurs ogłoszono w dniu 15 grudnia 2008 r. z terminem naboru wniosków do 6 marca 2009 r. W wyniku postępowania konkursowego, na listę podstawową zakwalifikowano 18 projektów o całkowitym koszcie 354,3 mln zł. Rekomendowana pomoc z Funduszu Spójności wynosi 166,9 mln zł. Dziesięć wniosków z listy podstawowej poddano ocenie merytorycznej, przy czym dla ośmiu z nich ocenę tę zakończono pozytywnie. Do 30 grudnia 2009 r. podpisano 6 umów o dofinansowanie na kwotę wsparcia z funduszy UE – ponad 71 mln PLN, koszt całkowity tych projektów wynosi 157 mln PLN.

W ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) realizowano głównie zadania dotyczące termomodernizacji budynków oraz zastosowania technologii ograniczających straty energii. Wynikiem przeprowadzonych konkursów było podpisanie umów na kwotę dofinansowania ogółem 122 mln zł.

Działanie 1.7.5 Przygotowanie i realizacja programów wsparcia efektywności energetycznej z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności realizacja:

- Programu dla przedsięwzięć służących wdrażaniu technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję oraz oszczędności surowców naturalnych i energii pierwotnej.
- Programu dla przedsięwzięć w zakresie oszczędzania energii.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

W roku 2009 w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej prowadzone były prace studialne i programowe, których celem było wypracowanie Programów Priorytetowych w zakresie oszczędzania energii i poprawy efektywności energetycznej. Aktualnie w NFOŚiGW są przygotowywane i wdrażane następujące programy:

- Program Systemu Zielonych Inwestycji (GIS) „*Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej*” - zatwierdzony przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW w dniu 21 grudnia 2009 r.. Budżet Programu na lata 2010 – 2012 wynosi 3 165 mln zł. W 2010 r. przewidziany jest nabór pierwszych wniosków do ww. programu,
- Projekt Programu Priorytetowego „*Efektywne zarządzanie energią w celu zmniejszenia jej zużycia w przedsiębiorstwach*”. Planowany budżet Programu na lata 2011 – 2013 wynosi 1 500 mln zł.
- Projekt Programu Systemu Zielonych Inwestycji (GIS) „*Modernizacja i rozwój ciepłownictwa*”. Przewidywany budżet Programu na lata 2011 – 2013 wynosi 1 050 mln zł.

Dla pogłębienia wiedzy, właściwego przygotowania i promocji zagadnień poprawy efektywności energetycznej i energooszczędności Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przygotowuje Forum „Energia – Efekt – Środowisko”.

Działanie 1.8 Wspieranie prac naukowo-badawczych w zakresie nowych rozwiązań i technologii zmniejszających zużycie energii we wszystkich kierunkach jej przetwarzania oraz użytkowania.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. nauki)

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) realizuje, zlecony przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, strategiczny projekt badawczy pt. „Zintegrowany system zmniejszenia eksploatacyjnej energochłonności budynków”. Celem projektu jest opracowanie systemu zmniejszenia energochłonności budynków mieszkaniowych i użyteczności publicznej, obejmującego działania techniczne, organizacyjne i promocyjne na etapie projektowania, wznoszenia i eksploatacji budynków. Dyrektor NCBiR ogłosił w 2009 r. konkursy na realizację siedmiu zadań badawczych.

Natomiast w ramach realizowanego przez NCBiR strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”, również zleconego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ogłoszono konkursy na realizację czterech zadań badawczych. W szczególności dwa zadania dotyczą efektywności energetycznej, tj. „Opracowanie technologii dla wysokosprawnych zero-emisyjnych bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin” oraz „Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej”. Na cały program przewidziano 300 mln zł.

Ponadto, w roku 2009 Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kontynuował dofinansowanie projektu badawczego zamawianego pt. „Nadkrytyczne bloki węglowe”, dotyczącego zagadnień związanych z poprawą sprawności procesów wytwarzania energii, a także inne projekty badawcze oraz projekty badawczo-rozwojowe w obszarze efektywności energetycznej w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 8 października z 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2008 r. Nr 169, poz. 1049) oraz w przepisach wykonawczych do tej ustawy.

Działanie 1.10 Kampanie informacyjne i edukacyjne promujące racjonalne wykorzystanie energii.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska)

Od 2007 roku Ministerstwo Gospodarki prowadzi kampanię informacyjną na rzecz racjonalnego wykorzystania energii pod hasłem „Czas na oszczędzanie energii”. Celem kampanii jest prezentacja zagadnień związanych z zasadami i opłacalnością stosowania rozwiązań energooszczędnych oraz przybliżenie polskiemu społeczeństwu zagadnień, odzwierciedlonych w działaniach Ministra Gospodarki na rzecz zwiększania efektywności energetycznej polskiej gospodarki.

W ramach kampanii opracowano oraz rozdystrybuowano dwie broszury informacyjne pt. „Inteligentna energia - poradnik użytkownika” oraz „Inteligentna energia - poradnik dla wytwórców, dystrybutorów i sprzedawców urządzeń AGD i RTV” (w ogólnym nakładzie 1 010 000 szt.). Materiały te mają służyć propagowaniu wiedzy na temat technologii energooszczędnych oraz kreowaniu postaw i zachowań społecznych zmierzających

do racjonalnego i oszczędnego korzystania z energii w życiu codziennym. Ponadto opracowano publikację pt. „Abecadło” (w nakładzie 200 000 szt.) skierowaną do dzieci w wieku przedszkolnym i rodziców, promującą zagadnienia związane z racjonalnym użytkowaniem energii, którą rozdystrybuowano do Centrów Edukacji Ekologicznej w całej Polsce.

Dodatkowo, zakupiono 54 500 szt. energooszczędnych świetlówek oraz wydrukowano 2500 szt. plakatu z hasłem „Czas na oszczędzanie energii” z zamiarem przekazania ich wszystkim gminom w Polsce jako elementu wspomagającego promowanie zachowań energooszczędnych. Ww. kampania odbyła się w dwóch etapach:

- w pierwszym etapie przesłano 36 744 sztuk świetlówek do szesnastu Urzędów Wojewódzkich w Polsce, które następnie przekazały je przedstawicielom gmin;
- w drugim etapie przekazano ogółem 15 588 sztuk świetlówek do 150 gmin, wybranych spośród tych, które nadesłały informacje opisujące inicjatywy i działania na rzecz efektywności energetycznej podejmowane na swoim obszarze.

Kolejnym elementem kampanii informacyjnej było stworzenie i opracowanie koncepcji kampanii multimedialnej promującej zarządzanie popytem na energię, skierowanej bezpośrednio do końcowych odbiorców energii. Efektem końcowym tego działania jest wyprodukowanie spotów telewizyjnych i radiowych, które mają przyczynić się do rozpoczęcia procesu kreowania postaw i zachowań społecznych zmierzających do racjonalnego i oszczędnego korzystania z energii w życiu codziennym. Spoty są skierowane do trzech grup docelowych:

- młodzieży – spot nawołujący do wyłączania komputera i monitora na noc,
- osób z przedziału wiekowego 25-40 lat – spot przekonujący do zmiany oświetlenia na energooszczędne,
- kadry menadżerskiej małych i średnich przedsiębiorstw – spot nawołujący do wyłączania drukarki z trybu czuwania.

W roku 2010 planowana jest kontynuacja kampanii z wykorzystaniem ogólnopolskich mediów publicznych, w tym radia i telewizji. Zrealizowane elementy przeprowadzonej kampanii informacyjnej są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki.

2.2 Bezpieczeństwo energetyczne

2.2.1 Węgiel

Realizacja zadań przewidzianych dla sektora górnictwa w została w większości zaplanowana na 2010 rok - w związku z czym rozpoczęto prace w celu ich wdrożenia. W roku 2009 realizowane były także zadania wynikające z dokumentu „*Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*”.

Działanie 2.2. Zniesienie barier prawnych w zakresie udostępniania nowych złóż węgla kamiennego i brunatnego.

(Termin realizacji: 2010, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. gospodarki, budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

Zmiana przepisów mająca na celu min. jednoznaczne zaliczenie złóż węgla brunatnego do złóż będących własnością Skarbu Państwa, została zawarta w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 18 listopada 2008 roku, projekcie ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Do chwili obecnej trwają prace nad ww. ustawą w Sejmie RP.

Działanie 2.4 Intensyfikacja badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej węgla z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa górnicze)

Na potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi Ministerstwo Środowiska opracowało dokument pt. „*Kierunki badań w dziedzinie geologii surowcowej (na lata 2009-2015)*”. Przewiduje on m.in. przeprowadzenie oceny wystarczalności zasobów surowców energetycznych w świetle ich dostępności.

Minister Gospodarki wystąpił do Głównego Geologa Kraju o rozważenie objęcia badań geologicznych złóż węgla oraz działań proekologicznych podejmowanych przez przedsiębiorców sektora górnictwa węgla kamiennego i brunatnego, możliwością udzielania pomocy publicznej, na zasadach analogicznych jak zapisane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie *szczegółowych warunków udzielenia pomocy publicznej na przedsięwzięcia związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż wód termalnych*.

Minister Środowiska wykonując upoważnienie ustawowe zawarte w art. 405 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska, rozpoczął prace nad projektem rozporządzenia w sprawie *szczegółowych warunków udzielenia pomocy publicznej na przedsięwzięcia związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węgla kamiennego (w tym kokсового) oraz działalnością proekologiczną wykonywaną przez przedsiębiorców działających w sektorze górnictwa węgla kamiennego*. Celem regulacji jest ustanowienie programu pomocy na tego typu przedsięwzięcia.

Na zamówienie Ministra Środowiska zrealizowano również pracę pt. „*Ocena bazy zasobowej złóż węgla kamiennego w przedziale 1000-1500 m w obszarach złóż niezagospodarowanych*”. Celem ekspertyzy było dokonanie analizy stanu bazy zasobowej udokumentowanych i niezagospodarowanych (oraz nie objętych koncesjami udzielonymi przez Ministra Środowiska) złóż węgla kamiennego w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym (GZW), zalegającego w interwale głębokości 1000-1500 m.

Działanie 2.5 Dokończenie trwających zmian organizacyjnych i strukturalnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

W 2009 r. kontynuowano proces tworzenia Grupy Węglowo-Koksowej na bazie Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.

Rada Ministrów w dniu 18 sierpnia 2009 r. przyjęła korektę *Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*. Zgodnie z korektą zmianie uległ zakres podmiotów, których Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. docelowo powinna być większościowym udziałowcem. Z procesu tworzenia Grupy wyłączona została spółka Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze „Victoria” S.A.

W ramach tworzenia Grupy prowadzone są prace nad wniesieniem do Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. posiadanych przez Skarb Państwa udziałów w spółce Koksownia Przyjaźń Sp. z o.o. Obecnie Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. posiada 88,1 % udziałów w kapitale zakładowym tej spółki, a Skarb Państwa 11,4%. Aktualnie złożony został wniosek do UOKiK o zgodę na koncentrację poprzez wniesienie do JSW S.A. akcji Kombinatu Koksowniczego „Zabrze” S.A. Planowany termin zakończenia wniesienia akcji - czerwiec 2010 r.

Zakończono proces łączenia spółek Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. i Bytomska Spółka Restrukturyzacji Kopalń Sp. z o.o. Połączenie spółek zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 1 kwietnia 2009 r.

Działanie 2.7 Wprowadzenie rozwiązań technologicznych umożliwiających wykorzystanie metanu z powietrza wentylacyjnego odprowadzanego z kopalń węgla kamiennego.

(Termin realizacji: od 2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Spółki węglowe)

W dniu 11 marca 2010 roku weszła w życie ustawa o zmianie ustawy - *Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, przewidująca objęcie metanu uwalnianego i ujmowanego przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego systemem wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji, wprowadzonego na podstawie art. 9a i 9l ustawy – *Prawo energetyczne*. Ww. nowelizacja stworzyła podstawę prawną do działań w zakresie zwiększenia wykorzystania metanu z kopalń węgla. Na rok 2011 zaplanowana została analiza skuteczności planowanego systemu wsparcia.

Działanie 2.8 Pozyskiwanie funduszy na rozwój górnictwa poprzez prywatyzację spółek węglowych, której zasadność, wolumen akcji i czas debiutu będą analizowane pod kątem realizacji celów polityki energetycznej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Zarządy spółek węglowych)

Nakłady na inwestycje w spółkach węglowych rosną od 2008 r. W 2009 r. nakłady inwestycyjne w trzech największych spółkach węglowych wyniosły ok. 2437,6 mln zł. Inwestycje te finansowane były w większości ze środków własnych oraz w drodze leasingu.

W celu pozyskania środków inwestycyjnych Katowicki Holding Węglowy S.A. uruchomił program emisji tzw. obligacji węglowych, których wartość będzie spłacana w węglu. Prace nad upublicznieniem mniejszościowego pakietu akcji KHW S.A., pomimo ich znacznego zaawansowania, zostały w 2009 r. wstrzymane do czasu poprawy sytuacji rynkowej. Aktualnie przystąpiono ponownie do prac nad upublicznieniem akcji.

Z powodzeniem zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych spółka Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.

W przypadku Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. trwają prace nad zakończeniem tworzenia Grupy Węglowo-Koksowej, jednocześnie rozpoczęto wstępne analizy dotyczące prywatyzacji.

Możliwość prywatyzacji Kompanii Węglowej S.A. będzie rozpatrywana po spłacie zobowiązań przejętych w chwili powołania KW S.A. od tworzących ją spółek.

Działanie 2.9 Wspieranie prac badawczych i rozwojowych nad technologiami wykorzystania węgla do produkcji paliw płynnych i gazowych, zmniejszania negatywnego wpływu na środowisko procesów pozyskiwania energii z węgla oraz w zakresie węglowych ogniw paliwowych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. nauki, jednostki badawczo-rozwojowe, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa komercyjne)

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki zostało opracowane studium wykonalności projektu instalacji do produkcji paliw gazowych i płynnych z węgla kamiennego, którego celem było sprawdzenie czy budowa, a następnie produkcja paliw w takiej instalacji jest w Polsce ekonomicznie uzasadniona. Wyniki ww. studium upubliczniono w marcu 2009 r.

Zakłady Azotowe w Puławach i Kędzierzynie – Koźlu rozpoczęły prace nad wykorzystaniem technologii zgazowania węgla. W 2009 r. ogłoszono wyniki studium wykonalności projektu zgazowania węgla planowanego na terenie Puławskiego Parku Przemysłowego przez Zakłady Azotowe Puławy S.A. Zgodnie z przedstawionym harmonogramem, instalacja zgazowania powinna rozpocząć pracę w 2013 r., a koszt inwestycji szacowany jest na 1,2 – 1,8 mln USD. Gaz syntezowy produkowany z ok. 800 tys. ton węgla ma docelowo zastąpić 900 mln m³ importowanego gazu ziemnego. Instalacja zgazowania węgla w ZA Puławy S.A. będzie przystosowana do wychwywania CO₂, tzw. *capture ready*.

ZAK Spółka Akcyjna oraz Południowy Koncern Energetyczny S.A. zleciły Energoprojektowi – Katowice oraz Instytutowi Chemicznej Przeróbki Węgla przygotowanie wstępnego studium techniczno-ekonomicznego elektrowni poligeneracyjnej, w której obok energii elektrycznej planuje się także produkcję „ciepła technologicznego” dla ZAK S.A. oraz gazu syntezowego do produkcji metanolu. Przedmiotowa inwestycja będzie oparta na technologii zgazowania węgla ze zintegrowanym systemem parowo-gazowym – ang. IGCC. Planowana moc kompleksu energio-chemicznego szacowana jest na ok. 304 MW. Szacowany koszt inwestycyjny całości przedsięwzięcia wynosi ok. 5,03 mld zł. Według dostępnego harmonogramu realizacji projektu, inwestycja zostanie oddana do eksploatacji pod koniec 2015 r. Jednocześnie dzięki zastosowaniu technologii wychwytywania i składowania CO₂ będzie możliwe wychwycenie oraz geologiczne zeskładowanie ok. 2,2 mln t tego gazu na rok. Planuje się również, że kolejne 800 tys. ton CO₂ będzie zmagazynowane w postaci produktów chemicznych takich jak np. metanol.

Strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” został ustanowiony i jest realizowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych. Zakres tego programu obejmuje realizację czterech zadań badawczych m.in. „Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej”, „Opracowanie technologii dla wysokosprawnych zero-emisyjnych bloków

węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin” oraz „Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych wychwytem CO₂”. Budżet programu strategicznego przewidzianego do realizacji w latach 2009 – 2013 wynosi 300 mln zł. Wyniki konkursów na ww. zadania badawcze zostały ogłoszone w styczniu 2010 r.

2.2.2 Gaz ziemny

Działanie 2.11.3 Wsparcie rozbudowy infrastruktury gazowej na obszarach o bardzo niskim stopniu gazyfikacji oraz na obszarach planowanego rozwoju energetyki wiatrowej lub rozproszonej kogeneracji, w szczególności w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

W Programie Operacyjnym „Infrastruktura i Środowisko” przewidziano działanie 10.2 *Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji*, w ramach którego będą realizowane projekty z zakresu budowy lub modernizacji (przebudowy) sieci dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych, przede wszystkim na terenach Polski północno-wschodniej. Ponadto działanie obejmować będzie zakup i budowę urządzeń oraz obiektów technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów dystrybucyjnych gazu ziemnego. Wsparcie w ramach działania 10.2 PO LiŚ będzie udzielane na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 15 października 2009 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie budowy i przebudowy sieci dystrybucyjnej gazowej oraz prawidłowego funkcjonowania systemu dystrybucyjnego gazowego (Dz. U. Nr 183, poz. 1430), zaakceptowanego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 sierpnia 2009 r. (Dz. Urz. UE C 234 z 29 września 2009, str. 2).

Zgodnie z oficjalnym ogłoszeniem, w dniu 18 grudnia 2009 rozpoczął się pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie w ramach tego działania. Na dofinansowanie projektów w ramach organizowanego konkursu przeznaczona została kwota 348 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Suma środków przewidzianych na to działanie w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” wynosi łącznie 181,88 mln euro z EFRR.

Działanie 2.13.1 Zawarcie na warunkach rynkowych kontraktów na zdywersyfikowane dostawy gazu ziemnego dla terminalu do odbioru gazu skroplonego oraz z kierunku północnego.

(Termin realizacji: od 2009 r., Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - PGNiG S.A.)

W czerwcu 2009 r. w Katarze podpisano kontrakt między katarskim dostawcą gazu LNG Qatargas Operating Company Ltd oraz PGNiG S.A. Kontrakt zakłada dostawy gazu na poziomie 1 mln ton rocznie przez okres 20 lat (począwszy od 2014 r.). Przy podpisaniu umowy obecni byli przedstawiciele rządów Polski i Kataru.

Działanie 2.15. Realizacja inwestycji umożliwiających zwiększenie wydobycia gazu ziemnego na terytorium Polski.

(Termin realizacji: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Przepisy prawne mające na celu min. upraszczanie procesów uzyskiwania koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin zostały zawarte w projekcie ustawy Prawo geologiczne i górnicze przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 18 listopada 2008 roku, projekcie ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Do chwili obecnej trwają prace nad ww. ustawą w Sejmie RP.

W ramach polityki koncesyjnej Minister Środowiska kontynuuje działania promujące możliwości poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania złóż węglowodorów w Polsce, co przełożyło się w roku 2009 na udzielenie 52 nowych koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów, w tym na „shale gas” 25 koncesji.

Działanie 2.16 Dywersyfikacja dostaw poprzez budowę systemu przesyłowego umożliwiającego dostawy gazu ziemnego z kierunku północnego, zachodniego i południowego oraz budowa połączeń realizujących w pierwszej kolejności postulat dywersyfikacji źródeł dostaw.

*(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa,
Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: OGP Gaz-System S.A., podmioty komercyjne)*

Ministerstwo Gospodarki prowadzi na bieżąco monitoring projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. W ramach działania 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego* PO IiŚ realizowane są następujące inwestycje mające na celu rozbudowę sieci przesyłowej gazu ziemnego w Polsce:

- Gazociąg Szczecin – Gdańsk,
- Gazociąg Gustorzyn – Odolanów,
- Gazociąg Szczecin – Lwówek,
- Gazociąg Rembelszczyzna – Gustorzyn,
- Gazociąg Włocławek – Gdynia,
- Gazociąg Jeleniów – Dziwiszów,
- Gazociąg Polkowice – Żary.

Wszystkie wyżej wymienione projekty realizowane są przez OGP Gaz-System S.A. Spółka ta podpisała w ubiegłym roku pre-umowy na dofinansowanie tychże projektów ze środków PO IiŚ. Dodatkowo, po przeprowadzeniu przez Instytut Nafty i Gazu oceny formalnej oraz oceny merytorycznej I i II stopnia, 27 sierpnia 2009 r. została podpisana umowa o dofinansowanie projektu Gazociąg Włocławek – Gdynia. Wsparcie nie może jednak zostać wypłacone przed dniem podjęcia przez Komisję Europejską decyzji w zakresie występowania pomocy publicznej (co nie nastąpiło w okresie za jaki jest niniejszy raport).

W listopadzie 2009 roku została podjęta decyzja przez komitet finansowy TEN-E o rekomendowaniu dofinansowania dla prac studyjnych dotyczących budowy połączenia Polska-Dania, które w przyszłości ma umożliwić dostawy gazu z kierunku północnego do Polski.

Jednocześnie, na mocy decyzji Komisji Europejskiej z dnia 4 marca 2010 r. zostało przyznane wsparcie dla projektów zgłoszonych przez spółkę OGP Gaz-System S.A. do Europejskiego Planu Odbudowy Gospodarczej (EEPR), pomiędzy którymi znajduje się

budowa interkonektora Polska-Czechy oraz połączenie gazowe Polska-Niemcy w okolicy Lasowa.

Działanie 2.17.1 Udzielenie podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje wsparcia dyplomatycznego w poszczególnych krajach dla realizacji projektów.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. spraw zagranicznych)

Wspieranie polskich przedsiębiorstw w działaniach na arenie międzynarodowej mających na celu zdobycie dostępu do złóż gazu ziemnego poza granicami kraju, odbywa się w ramach dwustronnych Komisji ds. Współpracy Gospodarczej.

W dniu 2 października 2009 r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki posiedzenie polsko-kazachstańskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej. Jednym z omawianych tematów było tworzenie warunków sprzyjających wzajemnym inwestycjom oraz tworzenie przejrzystych warunków dla inwestowania. Omawiano także współpracę w sektorze paliwowo-energetycznym.

MSZ udzielało wsparcia dyplomatycznego podmiotom gospodarczym:

- Spółce PGNiG S.A., w związku z problemami spółki Dewon S.A. na Ukrainie oraz z zainteresowaniem inwestycjami w Iranie,
- Spółkom zależnym PGNiG S.A., w zakresie poszukiwania i prac badawczych w państwach Azji Środkowej i Libii.

Jednocześnie, Ministerstwo Infrastruktury wynegocjowało i parafowało projekt umowy międzyrządowej z Iranem o transporcie morskim. Głównym celem tej umowy jest stworzenie podstaw prawno-traktatowych dla przewozów ropy naftowej i gazu ziemnego drogą morską.

Działanie 2.17.2 Zbadanie możliwości udzielenia podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje gwarancji rządowych oraz wsparcia finansowego.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. finansów publicznych)

Ministerstwo Finansów poinformowało Ministerstwo Gospodarki, że z uwagi na sytuację gospodarczą oraz obecne uregulowania prawne, w 2009 roku nie było możliwości udzielania gwarancji podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje mające na celu uzyskanie dostępu do złóż gazu ziemnego poza granicami kraju. Wobec powyższego, celowe jest podjęcie decyzji na poziomie Rady Ministrów dotyczącej przyszłego udzielania gwarancji podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje poza granicami kraju oraz ewentualne dostosowanie przepisów prawa.

Działanie 2.18.1 Wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przesyłu, dystrybucji oraz magazynowania gazu ziemnego w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz regionalnych programów operacyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

W ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” przewidziane jest działanie 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego*. Na liście projektów indywidualnych dla tego działania po ostatniej aktualizacji z dnia 2 lutego 2010 r. znajduje się

siedem projektów dotyczących budowy gazociągów przesyłowych realizowanych przez OGP Gaz-System S.A. (o których wspomniano w opisie działania 2.16 niniejszego dokumentu) oraz realizowane przez PGNiG S.A.: trzy projekty dotyczące rozbudowy podziemnych magazynów gazu: PMG Starchocina, PMG Wierzchowice, KPMG Mogilno i jeden projekt dotyczący budowy podziemnego magazynu gazu PMG Kosakowo”.

Wsparcie dla wyżej wymienionych projektów nie będzie mogło być wypłacone przed podjęciem przez Komisję Europejską decyzji w zakresie występowania pomocy publicznej. Zatwierdzenie przez KE pomocy publicznej dla ww. inwestycji PGNiG S.A. uzależnione jest od zamknięcia prowadzonego przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej od 28 listopada 2007 r. postępowania formalnego w sprawie naruszenia przepisów dyrektywy 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. *dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 98/30/WE*; dyrektywy 2004/67/WE Rady z 26 kwietnia 2004 r. *dotyczącej środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego*; oraz *Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską* - naruszenie nr 2006/4918. W opinii Komisji dostęp nowych podmiotów zajmujących się przywozem gazu ziemnego do polskiego rynku jest utrudniony z uwagi na istniejącą sytuację prawną i faktyczną (m.in. w związku z prawnym obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na terenie RP oraz brakiem dostępu do magazynów gazu na niedyskryminacyjnych zasadach). Rząd RP podejmuje wszelkie możliwe środki w celu wycofania oskarżeń o uchybianie przepisom prawa wspólnotowego. Minister Gospodarki odpowiadał wielokrotnie w imieniu Rządu RP na zarzuty w kolejnych stadiach postępowania prowadzonego przez Komisję. W grudniu 2009 r. w szczegółowy sposób przedstawiono uzasadnienie istniejącej sytuacji oraz podjęte i planowane działania zmierzające do ułatwienia dostępu nowych podmiotów do rynku polskiego. Zobowiązano się do wprowadzenia zmian w zakresie zwiększenia kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o zwolnienie z obowiązku utrzymywania zapasów obowiązkowych w ustawie z 16 lutego 2007 r. *o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym* (Dz. U. nr 52 poz. 343 z późn. zm.).

Przewiduje się, że przygotowywana w Ministerstwie Gospodarki nowelizacja ustawy o zapasach umożliwi zamknięcie postępowania formalnego i w konsekwencji wydanie pozytywnej opinii w sprawie pomocy publicznej dla projektów PGNiG S.A.

W ramach rozbudowy infrastruktury Ministerstwo Gospodarki przesłało do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w październiku 2009 r. propozycję uzupełnienia *Listy projektów indywidualnych dla POIiŚ*, poprzez dodanie dwóch projektów: budowy terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz budowy podziemnego magazynu gazu Marianowo. Pierwszy z nich został włączony w skład projektów z listy podstawowej, natomiast budowa PMG Marianowo została zakwalifikowana do listy rezerwowej POIiŚ.

Działanie 2.18.2 Działania polskiej administracji na forum Unii Europejskiej mające na celu stworzenie warunków do budowy infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej w oparciu o środki wspólnotowe.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. spraw zagranicznych)

Ministerstwo Gospodarki przygotowuje stanowisko wobec opublikowanej przez Komisję Europejską Zielonej Księgi w kierunku bezpiecznej, zrównoważonej i konkurencyjnej

europejskiej sieci energetycznej, opublikowanej w ramach II Strategicznego Przeglądu Energetycznego. Celem dokumentu Komisji jest przeprowadzenie debaty na poziomie UE na temat niezbędnych instrumentów dla zapewnienia rozwoju sieci energetycznych w Europie. Debata ta ma doprowadzić do wypracowania rozwiązań umożliwiających skuteczną budowę i rozbudowę sieci energetycznych w Europie przy wykorzystaniu dostępnych instrumentów, w tym programu Transeuropejskie Sieci Energetyczne (TEN-E). Komisja zaproponowała także nowe priorytety odnośnie rozwoju sieci energetycznych. Prace nad nowym instrumentem finansowania infrastruktury mającym zastąpić obecny TEN-E będą kontynuowane w 2010 roku.

MSZ udzielało wsparcia dyplomatycznego spółkom Gaz-System S.A. i PGNiG S.A. realizującym budowę interkonektora gazowego Moravia (połączenie z Republiką Czeską).

Działanie 2.19.2 Analiza możliwości zwiększenia skuteczności działania ograniczeń w poborze gazu ziemnego poprzez wprowadzenie zmian w odpowiednich przepisach prawnych.

(Termin realizacji: 2009-2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Minister Gospodarki powołał w sierpniu 2009 roku zespół doradczy do spraw opracowania planów działań w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dostaw ropy naftowej i gazu ziemnego, który analizował między innymi skuteczność działania ograniczeń w poborze gazu ziemnego. W wyniku prac zespołu zidentyfikowano przepisy prawa, których zmiana pozwoli na bardziej efektywne funkcjonowanie systemu ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

Działanie 2.19.5. Wypracowanie spójnej i efektywnej koncepcji mechanizmu wczesnego ostrzegania (*Early Warning Mechanism*) w ramach dialogu UE-Rosja obejmującego ropę naftową, gaz ziemny i energię elektryczną, a także odpowiednich zapisów w ramach PostPCA.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Przedstawiciel Komisji Europejskiej odpowiedzialny za energetykę Andris Piebalgs podpisał 16 listopada 2009 roku *Memorandum on Early Warning Mechanism In the Energy Sektor within the Framework of the UE-Russia Energy Dialogue*. Dokument ten zapowiada stworzenie mechanizmu wczesnego ostrzegania o sytuacjach kryzysowych mając za podstawę wczesną ocenę potencjalnych zagrożeń i problemów dotyczących popytu i podaży gazu ziemnego, ropy naftowej i energii elektrycznej, a także prewencję i szybkie reakcje w sytuacjach kryzysowych. W ramach tworzenia mechanizmu powołano dwie grupy eksperckie. Pierwszą z nich jest grupa robocza mechanizmu wczesnego ostrzegania złożona z unijnych i rosyjskich ekspertów mająca za zadanie prowadzenie konsultacji i wydawanie rekomendacji dotyczących zapobieganiu sytuacjom kryzysowym. Drugą grupą jest grupa robocza zajmująca się monitoringiem sytuacji kryzysowych, która może być tworzona w momencie wystąpienia sytuacji kryzysowej.

Działanie 2.19.6. Wypracowanie spójnej i efektywnej koncepcji mechanizmu wczesnego ostrzegania (*Early Warning Mechanism*) obejmującego ropę naftową, gaz ziemny i energię elektryczną, pomiędzy Unią Europejską a krajami tranzytowymi i pozostałymi krajami dostarczającymi nośniki energii.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Obecnie na forum Unii Europejskiej w grupie roboczej Rady ds. energii, równolegle do prac Unia-Rosja, toczą się rozmowy dotyczące stworzenia mechanizmu wczesnego ostrzegania także z innymi krajami.

Na forum Unii Europejskiej trwają także prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającego dyrektywę 2004/67/WE. Celem projektu rozporządzenia jest wzmocnienie obecnych ram prawnych w zakresie reakcji państw członkowskich i Wspólnoty. Projekt rozporządzenia stanowi również bezpośrednią reakcję na stycziowy kryzys w dostawach gazu do UE przez terytorium Ukrainy.

Zgodnie ze stanowiskiem rządu polskiego niezbędne jest wzmocnienie mechanizmu reakcji w sytuacji zaburzenia dostaw na poziomie państw członkowskich i Wspólnoty. Projektowane rozporządzenie stworzy ramy prawne wzmacniające reakcję w sytuacji zaburzenia dostaw, stąd wyrażono kierunkowe poparcie dla projektowanej regulacji. W stanowisku Rządu zawarto również szereg szczegółowych postulatów, które mają na celu zapewnienie przejrzystości i skuteczności wprowadzonych instrumentów prawnych, a także ochronę interesów Polski.

Działanie 2.21.1 Wprowadzenie monitoringu dotyczącego rozwoju pojemności magazynowych i realizowanych projektów nowych zbiorników magazynowych poprzez nowelizację ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

Obecnie na forum Unii Europejskiej trwają prace dotyczące zmiany Rozporządzenia Rady (WE) Nr 736/96 z dnia 22 kwietnia 1996 r. w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych stanowiących przedmiot zainteresowania Wspólnoty w sektorach ropy naftowej, gazu ziemnego i energii elektrycznej. Z uwagi na oczekiwane wyniki prac tej grupy zaniechano próby zmiany ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym i wprowadzenia do niej obowiązku raportowania przez przedsiębiorstwa planów i stanu realizacji projektów dotyczących rozbudowy pojemności magazynowych gazu ziemnego.

Istnieje duże prawdopodobieństwo, że odpowiedni mechanizm zostanie stworzony w ramach rozporządzenia zmieniającego Rozporządzenie Rady (WE) Nr 736/96. Jeśli wynik pracy okaże się niewystarczający, Ministerstwo Gospodarki zamierza powrócić do koncepcji zmiany ustawy o zapasach ropy naftowej... w kolejnych latach.

Działanie 2.22.1 Działania legislacyjne, mające na celu likwidację barier inwestycyjnych, w szczególności w zakresie dużych inwestycji infrastrukturalnych (magazyny, infrastruktura LNG, tłocznie gazu, kopalnie, etc.) oraz inwestycji liniowych – Przygotowanie założeń do ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych w gazownictwie.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Realizacja ww. zadania została szczegółowo opisana w rozdziale 2.2.4 Energia elektryczna i ciepło.

Działanie 2.22.5 Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki,

Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: operatorzy systemów przesyłowych, magazynowych i dystrybucyjnych)

Ministerstwo Gospodarki na bieżąco monitoruje tempo realizacji dużych inwestycji infrastrukturalnych w oparciu o raportowanie dotyczące Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, indywidualne raporty przygotowywane przez OGP Gaz-System S.A. dotyczące realizacji budowy terminala LNG oraz zapytania do firm wysyłane ad hoc.

Realizacja terminala LNG przebiega zgodnie z harmonogramem. Projekty budowy podziemnych magazynów gazu realizowane przez PGNiG S.A. także nie wykazują opóźnień w stosunku do harmonogramu będącego załącznikiem do zawartych pre-umów na dofinansowania. Inwestycje realizowane przez OGP Gaz-System S.A. wykazują opóźnienia w stosunku do harmonogramu o 3 do 6 miesięcy. Opóźnienia w budowie rurociągów przesyłowych nie zagrażają jednak otrzymaniu przez te projekty dofinansowania i realizacji inwestycji w okresie przewidzianym dla Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

2.2.3 Ropa naftowa

Działanie 2.24.2 Budowa infrastruktury umożliwiającej transport ropy naftowej z innych regionów świata, w tym z regionu Morza Kaspijskiego w ramach projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej - Wsparcie dyplomatyczne na arenie międzynarodowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. spraw zagranicznych)

Wsparcie polityczne budowy infrastruktury umożliwiającej transport ropy naftowej z innych regionów świata, w tym z regionu Morza Kaspijskiego w ramach projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej (EAKTRN) jest zapewniane przez ministra właściwego ds. gospodarki, w ramach dwustronnych komisji ds. Współpracy Gospodarczej m.in. z Ukrainą, Azerbejdżanem, Gruzją, Litwą oraz pośrednio z Kazachstanem. W ramach posiedzeń poszczególne kraje podtrzymywały swoje poparcie dla inicjatywy utworzenia korytarza dla transportu ropy naftowej łączącego region Morza Kaspijskiego z rynkami Europy Środkowo-Wschodniej poprzez realizację projektów budowy infrastruktury energetycznej leżących w kręgu wspólnego zainteresowania tych krajów. Jednocześnie zwracano uwagę na potrzebę włączenia do projektu EAKTRN partnera kazachstańskiego, a także dokapitalizowania spółki MPR „Sarmatia” Sp. z o.o. w celu umożliwienia realizacji nałożonych na Spółkę zadań tj. przygotowania studium wykonalności i dokumentacji związanej z projektem Brody-Adamowo stanowiącym element projektu EAKTRN. Dodatkowo zwracano uwagę na zasadność przeprowadzenia prezentacji projektu

dla Komisji Europejskiej i JSC KazMunaiGaz (oprócz Azerbejdżanu, potencjalnego dostawcy ropy naftowej dla tej drogi transportu).

Temat włączany jest także do agendy rządowych spotkań dwustronnych, międzynarodowych forów i szczytów energetycznych. Polska popiera również powyższą inicjatywę na forum Partnerstwa Wschodniego w ramach dyskusji nad wstępną listą projektów, które mogą uzyskać wsparcie w ramach tej inicjatywy.

W kwietniu 2009 r. ukończone zostało *feasibility study* dla projektu EAKTRN. Pomimo oficjalnego poparcia politycznego wyrażanego przez państwa uczestniczące w projekcie, postęp w jego realizacji należy ocenić jako bardzo ograniczony. Główne zidentyfikowane trudności dotyczą wciąż niejasnego stanowiska potencjalnych odbiorców ropy naftowej, która mogłaby być sprowadzana za pomocą infrastruktury wchodzącej w skład Korytarza oraz obaw dotyczących ewentualnego wpływu wyników wyborów prezydenckich na Ukrainie na decyzje tego kraju dotyczące wykorzystania ropociągu Odessa-Brody (obecnie wykorzystywanego do transportu rosyjskiej ropy naftowej w kierunku Brody-Odessa).

Dodatkowo, Ministerstwo Infrastruktury prowadzi negocjacje nad projektem umowy międzyrządowej z Ukrainą o transporcie morskim. Trwają też przygotowania do rozpoczęcia negocjacji podobnej umowy z Gruzją. Celem obydwóch umów jest zapewnienie odpowiednich warunków prawno-traktatowych dla transportu morskiego ropy naftowej z gruzińskiego portu Supsa do ukraińskiego terminalu naftowego w porcie Odessa.

Działanie 2.24.3 Wykorzystanie środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013.

*(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki,
minister właściwy ds. rozwoju regionalnego,
Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji -
Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie „Sarmatia”
lub inny podmiot powołany dla realizacji tego zadania)*

Projekt „Budowa rurociągu naftowego Brody-Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim” (stanowiący element projektu EAKTRN) znajduje się na liście indykatywnej Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Beneficjentem aplikacji jest Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie SARMATIA Sp. z o.o.

Aby wykorzystać środki unijne, projekt musi zostać zrealizowany w terminie przewidzianym zgodnie z zasadami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, a więc do końca 2015 roku. W związku z powyższym budowa rurociągu powinna rozpocząć się nie później niż w drugim kwartale 2012 roku. Przed rozpoczęciem zasadniczej fazy realizacji projektu, a więc budowy rurociągu, MPR „Sarmatia” Sp. z o.o. powinna przeprowadzić szereg dodatkowych analiz i uzupełniających badań studialnych. Wskazaniem jest, aby dla realizacji powyższych zadań MPR „Sarmatia” Sp. z o.o. uzyskała dodatkowe środki poprzez dokapitalizowanie przez dotychczasowych udziałowców. W dniu 24 listopada 2009 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie MPR „Sarmatia” Sp. z o.o., na którym rozpatrywana była kwestia podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o 5 mln PLN. W styczniu 2010 r. Walne Zgromadzenie PERN „Przyjaźń” zdecydowało o dokapitalizowaniu MPR Sarmatia Sp. z o.o. środkami w wysokości 1,2 mln złotych. W konsekwencji, udziałowcy MPR Sarmatia Sp. z o.o. dokapitalizują Spółkę na łączną kwotę ok. 5 mln złotych, w terminie do końca marca 2010 r.

W dniu 27 stycznia 2010 r. MPR Sarmatia Sp. z o.o. podpisało z Instytutem Nafty i Gazu pre-umowę na wykorzystanie środków z PO IiŚ w wysokości 495 mln EUR.

Działanie 2.24.5 Podjęcie działań mających na celu zapewnienie inwestorom możliwości uzyskania wsparcia z funduszy wspólnotowych oraz takich inicjatyw jak Partnerstwo Wschodnie oraz Baltic Interconnection Plan na budowę infrastruktury mającej znaczenie dla bezpieczeństwa Polski.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki, Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie „Sarmatia” lub inny podmiot powołany dla realizacji tego zadania)

Tematyka projektów infrastruktury energetycznej w ramach Partnerstwa Wschodniego wchodzi w zakres Platformy 3 - „Bezpieczeństwo Energetyczne”. Dotychczas odbyły się dwa posiedzenia Platformy (17 czerwca, 5 listopada 2009 r.). Przygotowana została wstępna lista projektów, które mają poparcie Polski i będą promowane na forum Partnerstwa. Projekty te obejmują m.in. infrastrukturę przesyłową ropy naftowej oraz rozbudowę połączeń transgranicznych. Na najbliższym posiedzeniu Platformy 3 państwa zobowiązały się przygotować listę konkretnych projektów, których wsparcie będzie możliwe z funduszy Partnerstwa Wschodniego oraz środków EBOR i EBI.

Działanie 2.25.1 Wspieranie polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej poprzez wsparcie prawno-ekonomiczne inwestycji o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa realizujących projekty inwestycyjne w segmencie poszukiwań i wydobywania poza granicami kraju.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Realizacja działania odbywa się poprzez dwustronne komisje ds. Współpracy Gospodarczej oraz w ramach wyznaczonych przez strategię spółek sektora naftowego. Dotychczas jedynym zagranicznym projektem z zakresu poszukiwań i wydobywania ropy naftowej jest zakończony sukcesem zakup przez Grupę LOTOS S.A. pakiet 10% udziałów w koncesjach wydobywczych na Morzu Północnym (zakupione koncesje obejmują złoża Yme). Wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS - Przedsiębiorstwo Poszukiwań i Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu Petrobaltic S.A., w ramach poszukiwania nowych źródeł ropy naftowej, prowadzi działania poszukiwawcze i wydobywcze na polskim szelfie Morza Bałtyckiego, na Morzu Północnym oraz działania monitorujące obszary Morza Kaspijskiego i Afryki Północnej.

Działanie 2.25.2 Koordynacja planów inwestycyjnych przedsiębiorstw z udziałem Skarbu Państwa z uwzględnieniem analizy ryzyka inwestycyjnego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

W PKN ORLEN S.A. zdefiniowane zostały obszary geograficzne, na których Spółka będzie mogła się koncentrować w ramach rozwoju segmentu wydobywczego. Analiza ryzyka inwestycyjnego została wykonana na etapie przygotowywania strategii *upstream* Spółki. PKN ORLEN S.A. prowadzi dwa projekty poszukiwawczo-wydobywcze. Pierwszy jest

projektem poszukiwawczo-rozpoznawczym realizowanym na Morzu Bałtyckim, w łotewskiej strefie ekonomicznej. Projekt na Morzu Bałtyckim jest realizowany wspólnie z partnerem – Kuwait Energy Company. PKN ORLEN S.A. posiada 50% udziałów w spółce SIA BALIN ENERGY. Pozostałe 50% posiada partner – Kuwait Energy Company. Umowę o współpracy pomiędzy firmami podpisano w czerwcu 2007 r. Drugi jest projektem poszukiwawczym realizowanym w Polsce w Basenie lubuskim w obszarze Sieraków, we współpracy z partnerem – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Projekt obejmuje rozpoznanie oraz zagospodarowanie złoża naftowego. PKN ORLEN S.A. posiada 49% udziałów w projekcie, pozostałe 51% posiada PGNiG S.A.

W Grupie LOTOS S.A. dokonano wdrożenia systemu informatycznego optymalizującego ryzyko oceny zasobów geologicznych. Ponadto, realizując cele biznesowe związane z poszukiwaniem oraz wydobywaniem węglowodorów zwrócono szczególną uwagę na zarządzanie ryzykiem. Poprzez dokonaną analizę ryzyka inwestycyjnego w ramach działań dywersyfikujących, ograniczono aktywność inwestycyjną w zakresie poszukiwania nowych zasobów ropy naftowej do obszarów krajów basenu Morza Bałtyckiego (Litwa, Łotwa) i Morza Północnego (utworzono LOTOS E&P Norge, pozyskano 20% udziałów w złożu Yme) oraz uzyskano koncesje wydobywcze.

Działanie 2.25.3. Wdrażanie przez spółki z udziałem Skarbu Państwa wewnętrznych systemów informacyjnych dla potrzeb planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwań i eksploatacji zasobów naftowych oraz wspierania inicjatyw i projektów międzynarodowych w tym zakresie.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa,

Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa sektora naftowego)

W PKN ORLEN S.A. została utworzona baza danych z segmentu *Exploration and Production*, obejmująca kluczowe rejony zainteresowania a także podmioty, które prowadzą działalność w takich obszarach. Opracowana została procedura planowania i realizacji projektów *upstream*, która pozwoli na wdrożenie projektów E&P na najlepszym poziomie, zarówno w Polsce, jak i na rynkach międzynarodowych. W Grupie LOTOS S.A. utworzono bazę danych kwalifikującą zasoby perspektywiczne oraz wydobywanie węglowodorów zgodnie ze światowymi standardami branżowymi w ramach strategicznych obszarów aktywności poszukiwawczej i objętych monitoringiem. Niezależnie od tego, Spółka dysponuje bieżącym dostępem do światowych serwisów raportujących o aktualnej sytuacji na rynku ropy i przejęć, a także kosztów i nakładów niezbędnych do prowadzenia analiz projektów wydobywczych.

Działanie 2.25.5 Zbadanie możliwości udzielenia podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje gwarancji rządowych oraz wsparcia finansowego.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Ministerstwo Finansów poinformowało Ministerstwo Gospodarki, że ze względu na sytuację gospodarczą oraz obowiązujące uregulowania prawne, w 2009 roku nie widziało możliwości udzielania gwarancji podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje mające na celu uzyskanie dostępu do złóż ropy naftowej poza granicami kraju. Wobec powyższego, celowe jest podjęcie decyzji na poziomie Rady Ministrów dotyczącej ewentualnego

udzielania gwarancji podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje poza granicami kraju oraz ewentualne dostosowanie przepisów prawa.

Działanie 2.26.1 Wprowadzenie obowiązku monitorowania stanu pojemności magazynowych i realizowanych projektów nowych zbiorników magazynowych poprzez nowelizację ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W ramach programu badań statystyki publicznej na 2010 r. rozszerzono zakres danych pozyskiwanych od przedsiębiorców sektora naftowego o dane na temat stanu pojemności magazynowych ropy naftowej i paliw oraz sieci infrastruktury przesyłowej ropy naftowej i paliw. Badanie zakłada również przekazywanie informacji na temat średniego wykorzystania stanu pojemności, co pozwoli ocenić stan potrzeb rynku odnośnie usługi magazynowania ropy naftowej i paliw oraz ewentualnych potrzeb rozwoju tej infrastruktury. W przypadku potwierdzenia skuteczności wprowadzonego narzędzia nie będzie potrzeby dokonywania dodatkowych zmian w przepisach ustawy o zapasach... Weryfikacja celowości realizacji tego zadania zostanie dokonana na podstawie wyników wprowadzonego badania w końcu 2010 r.

Działanie 2.26.2. Prowadzenie monitoringu procesu rozbudowy magazynów (ropy naftowej i paliw).

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

System monitoringu procesu rozbudowy magazynów ropy naftowej i paliw prowadzony jest obecnie głównie w ramach bezpośredniej współpracy ze spółkami zajmującymi się świadczeniem usług magazynowania ropy naftowej lub paliw oraz w oparciu o publicznie dostępne informacje dotyczące realizowanych w tym zakresie projektów. Brak formalnych podstaw prawnych dla pozyskiwania takich informacji sprawił, iż informacje ograniczały się głównie do przedsiębiorstw z udziałem Skarbu Państwa. Wprowadzenie monitoringu w tym obszarze do zakresu programu badań statystyki publicznej powinno wyeliminować powyższe ograniczenie.

Obecny stan pojemności zarówno w zakresie ropy naftowej, jak i paliw ciekłych jest uznawany za zadowalający.

Działanie 2.26.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji na podstawie okresowych raportów składanych przez podmioty realizujące inwestycje.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Monitoring realizacji inwestycji dotyczących rozbudowy infrastruktury magazynowej i transportowej odbywa się głównie w ramach współpracy ze spółkami naftowymi. Podstawowe zadania dotyczące rozbudowy tej infrastruktury zostały zawarte w *Polityce Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce* przyjętej w lutym 2007 r. W ramach przygotowania oceny realizacji *Polityki* dokonana została ocena wykonania tych zadań przez przedsiębiorstwa naftowe. Głównym projektem realizowanym w ramach rozbudowy infrastruktury przesyłowej jest realizacja budowy III-nitki rurociągu Przyjaźń. Ze względu

na zidentyfikowane przez PERN Przyjaźń S.A. problemy, data oddania inwestycji do użytku była kilkakrotnie przesuwana. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na 2012 r.

Działanie 2.26.6 Wsparcie działań zmierzających do wypracowania wspólnego mechanizmu wsparcia rozwoju infrastruktury magazynowej i przesyłowej w krajach limitroficznym UE, w celu stworzenia możliwości solidarnej reakcji państw członkowskich UE w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej(obecnie MSZ))

Polska była jednym z inicjatorów idei powołania do życia Partnerstwa Wschodniego, mającego na celu m.in. stworzenie warunków dla integracji państw członkowskich Partnerstwa z Unią Europejską. Partnerstwo Wschodnie stworzyło możliwości realizacji projektów inwestycyjnych m.in. z zakresu infrastruktury energetycznej z wykorzystaniem środków unijnych przeznaczonych na tę inicjatywę, jak również pożyczek europejskich instytucji finansowych takich jak EBI i EBOR. W ramach pracy Platformy – 3 Partnerstwa Wschodniego rozpoczęła się dyskusja nad listą projektów priorytetowych, które mogłyby być finansowane z ww. środków. Podczas dyskusji omawiane były m.in. projekty infrastruktury naftowej (wchodzące w skład projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej). Ze względu na trudności w uzyskaniu konsensusu dyskusja została przesunięta na 2010 r.

Działanie 2.27.1 Pozostawienie co najmniej na dotychczasowym poziomie bezpośrednich i pośrednich udziałów Skarbu Państwa w spółkach PERN „Przyjaźń” S.A., OLPP Sp. z o.o., PKN Orlen S.A.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Będące w posiadaniu NAFTY POLSKIEJ S.A. akcje PKN ORLEN S.A. (17,32%) zostały przekazane Skarbowi Państwa w dniu 22 lipca 2009 r. Obecnie Skarb Państwa kontroluje bezpośrednio 27,52 % akcji tej Spółki.

Jednocześnie, projekt aktualizacji „Polityki Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce” zakłada utrzymanie przez Skarb Państwa pakietów kontrolnych akcji w kluczowych spółkach sektora, wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 września 2008 r. w sprawie listy spółek o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (Dz. U. Nr 192, poz. 1184). Ponadto ww. projekt zakłada, iż Skarb Państwa utrzyma dotychczasowy udział w kapitale zakładowym PKN ORLEN S.A., natomiast w Grupie LOTOS S.A., po planowanym zbyciu części akcji, Skarb Państwa posiadać będzie kontrolny pakiet akcji Spółki.

W lipcu 2009 r. dokonano zwiększenia bezpośrednich udziałów Skarbu Państwa w kluczowych spółkach sektora naftowego oraz wprowadzono odpowiednie regulacje ograniczające ryzyko przejęcia podmiotów zajmujących się przerobem ropy naftowej:

- a) w statucie PKN ORLEN S.A. dokonano zmian ograniczających do 10% prawo wykonywania głosu akcjonariuszom, w przypadku kumulowania akcji przez powiązane ze sobą podmioty,
- b) w statucie GRUPY LOTOS S.A. dokonano zmian ograniczających do 20% prawo wykonywania głosu akcjonariuszom, w przypadku kumulowania akcji przez powiązane ze sobą podmioty.

Na podstawie zgody Rady Ministrów z dnia 15 września 2009 r. Skarb Państwa wniósł posiadane udziały Operatora Logistycznego Paliw Płynnych Sp. z o.o. na podwyższenie kapitału PERN „Przyjaźń” S.A., w której 100% akcji posiada Skarb Państwa. W dniu 10 listopada 2009 roku, pomiędzy Skarbem Państwa, a PERN „Przyjaźń” S.A. została zawarta umowa przeniesienia udziałów Skarbu Państwa w spółce OLPP Sp. z o.o. do PERN „Przyjaźń” S.A. Celem przeniesienia udziałów Skarbu Państwa w OLPP Sp. z o.o. do PERN „Przyjaźń” S.A. jest konsolidacja kluczowych przedsiębiorstw logistycznych w branży paliw płynnych.

Działanie 2.28.1 Analiza rynku pojemności magazynowych w Polsce pod kątem zapotrzebowania ze strony zapasów interwencyjnych i rezerw państwowych, w kontekście zmiany zasad utrzymywania zapasów obowiązkowych.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W ramach prowadzonego monitoringu pozyskano dane na temat stanu pojemności magazynowych ropy naftowej i paliw będących własnością spółek z udziałem Skarbu Państwa. Spółki te posiadają dominujący udział w infrastrukturze. Dokonanie pełnej analizy wymaga jednak poprawy warunków pozyskania kompletnych danych na temat stanu pojemności magazynowych, jak też stanu ich wykorzystania. W celu pozyskania takich informacji rozszerzony został zakres badania statystyki publicznej. Od początku 2010 r. podmioty posiadające magazyny ropy naftowej lub paliw zobowiązane zostały do przedkładania miesięcznych informacji na temat stanu pojemności, jak też stanu ich wykorzystania.

Działanie 2.29.1 Likwidacja barier w rozwoju infrastruktury paliwowej oraz wsparcie inwestycji infrastrukturalnych z wykorzystaniem funduszy europejskich – Przygotowanie założeń do ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Szczegółowy opis realizacji działania został przedstawiony poniżej w rozdziale 2.2.4 Energia elektryczna i ciepłownictwo.

Działanie 2.29.6 Wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej i paliw ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013

(Termin realizacji – praca ciągła., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Inwestycje w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej i paliw mogą być dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 10.1. *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach ww. działania mogą być realizowane projekty polegające na tworzeniu nowych zdolności przesyłowych ropy naftowej i jej pochodnych oraz budowa obiektów i urządzeń technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów przesyłowych, które zawarte są na *Liście projektów indywidualnych PO IiŚ*.

Obecnie w ramach działania 10.1 PO IiŚ realizowane są następujące projekty dotyczące przesyłu i magazynowania ropy naftowej:

- Budowa rurociągu naftowego Brody – Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim, którego beneficjentem jest Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie Sarmatia Sp. z o.o.; projekt z listy podstawowej
- Budowa/ługowanie podziemnych magazynów ropy naftowej i paliw ciekłych w górotworze na terenie gminy Kosakowo, którego beneficjentami są spółki PERN „Przyjaźń” S.A. oraz OLPP Sp. z o.o.; projekt z listy rezerwowej.

Szczegółowe informacje nt. projektu budowy rurociągu naftowego Brody – Płock zostały przedstawione w opisie działania 2.24.3.

Wspólny projekt PERN „Przyjaźń” S.A. oraz OLPP Sp. z o.o. podlegał w listopadzie 2009 r. konsultacjom społecznym prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, a następnie został włączony na *Listę projektów indywidualnych PO IiŚ* opublikowaną w dniu 2 lutego 2010 r.

Działanie 2.30.1 Wdrażanie i kontrola przestrzegania międzynarodowych standardów i wymogów w zakresie żeglugi morskiej i portów morskich.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki morskiej, terenowe organy administracji morskiej)

Ministerstwo Infrastruktury w sposób ciągły prowadzi prace w zakresie bezpiecznego uprawiania żeglugi, bezpiecznej eksploatacji statków morskich oraz ochrony żeglugi i portów morskich poprzez wdrażanie prawa europejskiego i międzynarodowego (w szczególności konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej) oraz doskonalenia przepisów prawa krajowego. Obecnie prowadzone są m.in. prace nad nowelizacją ustawy *o bezpieczeństwie morskim* w związku z koniecznością implementacji tzw. „trzeciego pakietu morskiego” (dyrektyw i rozporządzeń przyjętych w celu zwiększenia bezpieczeństwa w transporcie morskim). Kontrolę przestrzegania przepisów prawa morskiego sprawują urzędy morskie będące jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Infrastruktury.

Działanie 2.30.3 Rozbudowa zdolności przeładunkowych i składowych portów morskich w zakresie paliw zgodnie ze „Strategią rozwoju portów morskich do 2015 roku”.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki morskiej, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: zarządy portów morskich)

Działania w tym zakresie podejmowane były przede wszystkim przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., który realizował ww. zadanie w dwóch aspektach:

- organizacyjnym; poprzez podjęcie działań zmierzających do przejęcia czynności operatora terminalu paliwowego w Porcie Północnym wyłącznie przez jeden podmiot – spółkę z większościovym udziałem Skarbu Państwa – Naftoport Sp. z o.o. (w miejsce obecnej spółki pracowniczej przejętej przez zagraniczny kapitał),
- inwestycyjnym; spółka uzyskała zgody korporacyjne na bezprzetargowe oddanie w dzierżawę nieruchomości gruntowej w Porcie Północnym (z dostępem do linii brzegowej) o pow. 27,65 ha. W I połowie 2010 r. planowane jest zawarcie umowy z PERN „Przyjaźń” S.A. na oddanie terenu w wieloletnią dzierżawę (na 30 lat, po uzyskaniu zgody MSP) oraz wykonanie w I etapie terminalu magazynowania ropy

naftowej oraz produktów naftowych o przewidywanej pojemności 800 tys. m³, a w II etapie kolejnego morskiego stanowiska przeładunkowego dla produktów naftowych.

Z inicjatywy ZMP Gdańsk S.A. na liście projektów indywidualnych PO IiŚ (aktualnie na liście rezerwowej) w działaniu 7.2.25 został ujęty projekt pn. "Port Północny – modernizacja toru podejściowego i falochronu wyspowego", którego beneficjentem jest Urząd Morski w Gdyni, a który ma bardzo duże znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa ruchu statków w tym akwenie, w szczególności w związku z przewidywanym wzrostem transportu morskiego ropy naftowej.

2.2.4 Energia elektryczna i ciepło

Działanie 2.22.1 Działania legislacyjne, mające na celu likwidację barier inwestycyjnych, w szczególności w zakresie dużych inwestycji infrastrukturalnych (magazyny, infrastruktura LNG, tłocznie gazu, kopalnie, etc.) oraz inwestycji liniowych – Przygotowanie założeń do ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych w gazownictwie.

Działanie 2.29.1 Likwidacja barier w rozwoju infrastruktury paliwowej oraz wsparcie inwestycji infrastrukturalnych z wykorzystaniem funduszy europejskich – Przygotowanie założeń do ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych.

Działanie 2.32.1 Przygotowanie założeń do zmiany przepisów, które ułatwią realizację inwestycji liniowych w energetyce – Przygotowanie założeń do zmiany przepisów, które ułatwią realizację inwestycji liniowych w energetyce.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ministerstwo Gospodarki przygotowało założenia do ustawy *o korytarzach przesyłowych*. Przyszła ustawa ma normować zasady wyodrębniania gruntów, na których będą lokalizowane urządzenia liniowe mające znaczenie z uwagi na realizację celu publicznego, co w konsekwencji ma przyspieszyć planowanie oraz budowę urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej, paliw, wody, gazów, pary, ciepła, a także do odbioru ścieków i odpadów. Przedmiotowe założenia były przedmiotem obrad stałego komitetu Rady Ministrów w dniu 11 marca 2010 r.

Ministerstwo Gospodarki pracuje także nad przygotowaniem rozporządzenia Rady Ministrów *w sprawie programu zadań rządowych polegających na rozwoju elektroenergetycznych sieci przesyłowych* oraz współpracuje z Ministerstwem Infrastruktury nad wprowadzeniem zmian do ustawy *o gospodarce nieruchomościami* i ustawy *o drogach publicznych*. Projektowane zmiany będą miały na celu ułatwienie prowadzenia inwestycji liniowych w energetyce między innymi poprzez usprawnienie kwestii związanych z pozyskiwaniem gruntów na inwestycje liniowe oraz wprowadzenie możliwości budowy linii energetycznych w pasach drogowych. Jak również będą one ułatwiały dostęp przedsiębiorstwom energetycznym do istniejącej już infrastruktury w celu prowadzenia jej eksploatacji. Przedmiotowe ustawy są już obecnie na etapie prac parlamentarnych.

Ponadto Ministerstwo Gospodarki przy współudziale resortu Środowiska, Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Urzędu Regulacji Energetyki oraz organizacji pozarządowych przygotowało również projekt zmian w ustawie *o ochronie przyrody* oraz ustawie *o lasach*, które mają ułatwić w/w przedsiębiorstwom prowadzenie wycinki drzew w pasach linii

elektroenergetycznych. Zmiany w przedmiotowych ustawach podobnie jak założenia do ustawy *o korytarzach przesyłowych* zostały skierowane pod obrady stałego komitetu Rady Ministrów.

Działanie 2.35.4 Wsparcie inwestycji sieciowych elektroenergetycznych (w tym połączenia elektroenergetycznego Polska – Litwa) w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 – 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Projekt połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa jest projektem strategicznym umieszczonym na liście transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E). W ramach PO „Infrastruktura i Środowisko” przewidziane jest wsparcie tego przedsięwzięcia.

Za przygotowanie wstępnej fazy projektu połączenia systemów elektroenergetycznych obu państw odpowiada spółka LitPol Link Sp. z o.o., której udziałowcami są w równych częściach operatorzy systemów elektroenergetycznych Polski i Litwy, PSE Operator S.A. i Lietuvos Energija AB. Obecnie spółka LitPol Link Sp. z o.o. przygotowuje studium trasy, prowadząc uzgodnienia z władzami lokalnymi właściwymi w zakresie planowania przestrzennego i obszarów chronionych. Przewiduje się, iż spółka będzie gotowa przedłożyć akcjonariuszom plan inwestycyjny pod koniec I kwartału 2010 r.

PSE Operator S.A. równolegle prowadzi prace w zakresie rozbudowy systemu przesyłowego w Polsce północno-wschodniej i w okolicach Warszawy (ok. 400 km nowych linii). Na realizację inwestycji w Polsce (także odcinek Ełk-granica państwa), zarezerwowane zostały środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” w wysokości 683,38 mln PLN.

Do 2015 r., tzn. do momentu planowanego uruchomienia połączenia Ełk – Alytus, planowana jest realizacja inwestycji w linie i stacje elektroenergetyczne, które umożliwią przesył rządu 500-600 MW energii elektrycznej pomiędzy obu państwami.

Działanie 2.35.5 Monitorowanie realizacji inwestycji sieciowych w ramach programów operacyjnych.

(Termin realizacji - proces ciągły do czasu zakończenia przedsięwzięcia , Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

Projekty polegające na budowie linii przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej podlegają kwartalnemu systemowi monitorowania przez Ministerstwo Gospodarki pełniącego funkcję Instytucji Pośredniczącej w systemie wdrażania funduszy UE. Do 18 dnia każdego miesiąca następującego po upływie kwartału MG przekazuje sprawozdanie kwartalne do Instytucji Zarządzającej PO IiŚ, zawierające następujące dane:

- a) terminy rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu,
- b) terminy uzyskania niezbędnej dokumentacji: studium wykonalności, decyzji środowiskowej, pozwolenia na budowę,
- c) plan wydatków całkowitych,
- d) plan wydatków kwalifikowanych.

Od początku okresu programowania, tj. od 2007 r., wsparciu ze środków PO IiŚ podlega jeden projekt z zakresu elektroenergetyki, mianowicie *Połączenie elektroenergetyczne Polska*

– Litwa, który jest realizowany przez PSE Operator S.A. Realizacja ww. projektu podlega kwartalnemu monitorowaniu od początku działania PO IiŚ.

Działanie 2.38 Przeniesienie do właściwości Ministra Gospodarki nadzoru właścicielskiego nad operatorem systemu przesyłowego energii elektrycznej (PSE Operator SA).

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 8 stycznia 2010 r. przewiduje przeniesienie nadzoru właścicielskiego nad operatorem systemu przesyłowego energii elektrycznej (PSE Operator SA) do właściwości Ministra Gospodarki. Przepisy ustawy weszły w życie z dniem 11 marca 2010 r. Przekazanie Ministrowi Gospodarki nadzoru właścicielskiego nad operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego jest jednym z warunków zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju, umożliwi prowadzenie właściwej polityki w zakresie rozwoju połączeń sieciowych, podejmowanie skutecznych działań w przypadku braku realizacji nałożonych na tego operatora ustawowych obowiązków (przewidzianych także w ww. projekcie ustawy), a także zapewni zgodność prawa polskiego z prawem unijnym.

Działanie 2.39 Utrzymanie przez Skarb Państwa większościowego pakietu akcji w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz kontrolnego, na poziomie pozwalającym zachować władztwo korporacyjne Skarbu Państwa, pakietu akcji w spółce Tauron Polska Energia S.A.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w dniu 6 listopada 2009 r., Spółka wyemitowała, a inwestorzy indywidualni i instytucjonalni objęli 259.513.500 praw do akcji. Powyższa procedura została przeprowadzona za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie. Podwyższenie kapitału zakładowego Spółki z kwoty: 14 705 765 000,00 zł do kwoty: 17 300 900 000,00 zł zostało zarejestrowane w dniu 30 listopada 2009 r. Udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki, po dokonaniu emisji akcji pozostaje na poziomie 85 %. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. pomimo utraty statusu jednoosobowej spółki Skarbu Państwa pozostaje nadal pod kontrolą Skarbu Państwa.

2.3 Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

Działania związane z wprowadzeniem energetyki jądrowej prowadzone są w Polsce zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, opartymi na doświadczeniach krajów, które z sukcesem i przy społecznej aprobacie, wdrożyły u siebie program rozwoju energetyki jądrowej.

Działanie 3.1 Stworzenie podstaw instytucjonalnych do przygotowania i wdrożenia programu polskiej energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2010-2012 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki)

W marcu 2009 r. utworzono w Ministerstwie Gospodarki Departament Energii Jądrowej, który jest odpowiedzialny za działania związane z wprowadzeniem energetyki jądrowej w Polsce.

Następnie, Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 maja 2009 r. powołano Pełnomocnika Rządu ds. Energetyki Jądrowej, który realizuje zadania mające na celu rozwój i wdrożenie energetyki jądrowej w Polsce. Należy do nich w szczególności opracowanie i wdrożenie projektu *Programu polskiej energetyki jądrowej*, w którym zostaną określone m.in. liczba, wielkość i możliwe lokalizacje elektrowni atomowych.

Zarządzeniem nr 20 Ministra Gospodarki z dnia 21 lipca 2009 r. został utworzony Społeczny Zespół Doradców przy Pełnomocniku Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej, który jest organem doradczym, opiniodawczym i opiniotwórczym w obszarze zagadnień związanych z rozwojem inicjatyw służących stymulowaniu, ukierunkowywaniu i dynamizowaniu rozwoju polskiej energetyki jądrowej. Zespół tworzą wybitni eksperci z obszaru energetyki, zagadnień jądrowych, ochrony środowiska i komunikacji społecznej – wybitne autorytety ze świata nauki i sfery przemysłu.

Zarządzeniem nr 70 z dnia 9 września 2009 r., Prezes Rady Ministrów, utworzył Zespół do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej. Zadaniem Zespołu jest współdziałanie z Pełnomocnikiem Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej w celu wszechstronnego wsparcia go w realizacji działań dotyczących opracowania i wdrożenia *Programu polskiej energetyki jądrowej*. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele ministerstw i urzędów, których kompetencje są związane z wprowadzaniem w Polsce energetyki jądrowej.

Działanie 3.2 Określenie niezbędnych zmian ram prawnych dla wdrożenia programu polskiej energetyki jądrowej oraz przygotowanie i koordynacja wdrażania tych zmian.

(Termin realizacji: 2009-2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki)

W obecnym stanie prawnym, ze względu na rozproszenie już istniejących, dalece niewystarczających regulacji i brak odpowiednich przepisów, budowa elektrowni jądrowej byłaby rzeczą niezwykle trudną. Konieczne jest wprowadzenie wielu zmian i uzupełnień, dostosowujących polski system prawny do światowych standardów w tej dziedzinie. W ramach prac związanych z przygotowaniem regulacji prawnych niezbędnych do budowy w Polsce energetyki jądrowej, na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, wykonana została *Analiza rozwiązań prawnych w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej przyjętych w wybranych krajach Unii Europejskiej i USA*. Rekomendacje z tej analizy stanowią istotny element przygotowania stosownych aktów prawnych i modelu funkcjonowania sektora. Przy ich wykorzystaniu przygotowano model funkcjonowania sektora energetyki jądrowej, który po konsultacjach, w ramach międzyresortowego Zespołu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej, stanowić będzie podstawę przygotowania szczegółowych regulacji prawnych.

Działanie 3.3 Przygotowanie projektu programu polskiej energetyki jądrowej będącego podstawą konsultacji społecznych oraz przeprowadzenie tych konsultacji, a następnie przedstawienie go do zatwierdzenia Radzie Ministrów.

(Termin realizacji: 2009-2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Na Pełnomocnika Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej nałożono zobowiązanie do opracowania i przedłożenia Radzie Ministrów projektu *Programu polskiej energetyki jądrowej*, który stanowić będzie kompleksową podstawę działań związanych z wprowadzeniem energetyki jądrowej w Polsce. Ma on określić zakres niezbędnych działań i terminy ich realizacji oraz zawierać w szczególności liczbę, wielkość i możliwe lokalizacje elektrowni jądrowych. Celem *Programu...* będzie także ocena kosztów wdrożenia energetyki jądrowej w Polsce i budowy towarzyszącej jej infrastruktury, ocena skutków gospodarczych i społecznych budowy elektrowni jądrowych. Program zawierać będzie wskazania odnośnie roli rządu i sektora prywatnego w przygotowaniu warunków realizacji inwestycji i budowy elektrowni jądrowych oraz rozwoju dialogu między rządem a społeczeństwem na temat przyszłości wykorzystania paliw rozszczepialnych do celów energetycznych. Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki wykonano *Analizę porównawczą kosztów wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach jądrowych, węglowych i gazowych oraz odnawialnych źródłach energii*. Wyniki opracowania wskazują na wzrastającą konkurencyjność jądrowych technologii energetycznych ze względu na przewidywany wzrost cen paliw organicznych i opłat za korzystanie z uprawnień do emisji CO₂.

Zarządzeniem Ministra Gospodarki z 27 sierpnia 2009 r. powołano Zespół do spraw opracowania *Krajowego planu postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym*. W jego skład weszli przedstawiciele urzędów i instytucji związanych z gospodarką odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym. Zespół rozpoczął już pracę. Oprócz przygotowania *Krajowego planu...* jego zadaniem jest także przygotowanie informacji i propozycji rozwiązań na potrzeby *Programu polskiej energetyki jądrowej*.

W ramach realizacji działania, wybrana została firma doradcza, która na podstawie międzynarodowych doświadczeń w przygotowywaniu celowych dokumentów programowych poddawanych konsultacjom, przygotowała optymalny zakres zawartości dokumentu.

Projekt *Programu* ma zostać przygotowany do 30 czerwca 2010 r. Następnie poddany zostanie konsultacjom społecznym i uzgodnieniom międzyresortowym, tak by pod koniec 2010 r. mógł zostać przyjęty przez Radę Ministrów.

Działanie 3.4. Przygotowanie Państwowej Agencji Atomistyki do pełnienia roli dozoru jądrowego i radiologicznego dla potrzeb energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki)

Celem tego działania jest zapewnienie funkcjonowania niezależnego, nowoczesnego i profesjonalnego dozoru jądrowego i radiologicznego, który jako instytucja zaufania publicznego będzie w stanie sprostać wyzwaniom, jakie niesie ze sobą rozwój energetyki jądrowej w Polsce. Budowa i eksploatacja elektrowni jądrowych wiąże się z koniecznością budowy kompetencji dozoru jądrowego i radiologicznego tak, aby mógł on zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa jądrowych obiektów energetycznych oraz ochrony radiologicznej personelu i ludności. Ważną funkcją tej instytucji będzie działalność regulacyjna, w tym wydawanie stosownych opinii, decyzji i zezwoleń. Zgodnie z konwencjami międzynarodowymi, których Polska jest stroną, a także dyrektywą Rady 2009/71/Euratom, działalność takiego urzędu musi być ściśle oddzielona od sfery promocji

wykorzystania energii jądrowej. W związku z tym zadania PAA, które nie dotyczą bezpośrednio nadzoru nad bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną, muszą być przekazane innym podmiotom.

Trwają także prace nad koncepcją funkcjonowania PAA jako urzędu dozoru jądrowego z uwzględnieniem potrzeb energetyki jądrowej. Określone w niej zostaną niezbędne do wprowadzenia zmiany legislacyjne, organizacyjne i funkcjonalne; ustalony zostanie harmonogram wprowadzania tych zmian i osoby odpowiedzialne. Ustalona zostanie również ostateczna forma współpracy z Centralnym Laboratorium Ochrony Radiologicznej (CLOR) lub częściowego włączenia CLOR w strukturę PAA.

Z inicjatywy Pełnomocnika Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej, do Polski zaproszono dwie misje Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w celu oceny przygotowań i kierunków działania na rzecz rozwoju energetyki jądrowej w Polsce. Zintegrowana Misja Przeglądu Urzędu Dozoru *Integrated Regulatory Review Service (IRRS)* poświęcona jest dokonaniu oceny działania urzędu dozoru jądrowego oraz przeglądowi aspektów regulacyjnych dotyczących bezpieczeństwa jądrowego obiektów eksploatowanych (reaktory badawcze, składowisko odpadów) i planowanych do realizacji (elektrownia jądrowa, składowiska wypalonego paliwa na terenie elektrowni, składowiska odpadów promieniotwórczych). Dotyczy ona bezpośrednio PAA. Misja *IRRS* przebywała w Polsce w listopadzie/grudniu 2009 r.

Druga z misji – Zintegrowana Misja Przeglądu Infrastruktury *Integrated Nuclear Infrastructure Review (INIR)* będzie miała na celu ocenę przygotowań zaplecza instytucjonalno-organizacyjnego dla wdrożenia, eksploatacji i likwidacji przemysłowych obiektów jądrowych. Planowana jest na kwiecień 2010 r.

Działanie 3.5. Realizacja programu kształcenia kadr dla instytucji związanych z energetyką jądrową.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego)

W związku z brakiem kadr przygotowanych do pełnozakresowej realizacji zadań w dziedzinie energetyki jądrowej uruchomione zostały działania dotyczące utworzenia lub reaktywowania na kilku uczelniach technicznych kierunków i specjalności w zakresie energetyki jądrowej – podjęte zostały stosowne rozmowy oraz rozpoczęto szkolenie polskich specjalistów w elektrowniach jądrowych i renomowanych zagranicznych instytucjach zajmujących się energetyką jądrową.

W dniu 13 października 2009 r. Rada Ministrów przyznała Ministrowi Gospodarki, z rezerwy ogólnej, środki finansowe w wysokości 3,676 mln zł na realizację zadań związanych z rozwojem polskiej energetyki jądrowej, w tym pierwszej fazy programu kształcenia kadr dla instytucji związanych z energetyką jądrową 720 tys. zł. Z tych środków sfinansowano szkolenie we Francji w dniach od 2 listopada do 12 grudnia 2009 r. zorganizowane dla 20 edukatorów wytypowanych przez uczelnie. Wyjazd odbył się na podstawie zawartej w listopadzie 2009 r. umowy między Ministerstwem Gospodarki a Komisariatem Energii Jądrowej (CEA). Przewiduje się wysłanie kolejnych grup do Francji w 2010 roku.

Przesłano propozycje zawarcia stosownych porozumień do administracji rządowych Japonii i Korei w celu nawiązania współpracy w dziedzinie szkolenia kadr dla przyszłych

potrzeb polskiej energetyki jądrowej. Z inicjatywą sformalizowania współpracy, m. in. w zakresie szkoleń, wystąpiła również administracja amerykańska. Przygotowywany jest projekt stosownego porozumienia.

Ponadto w ramach priorytetu IV *PO Kapitał Ludzki*, istnieje możliwość określania konkretnych kierunków studiów, które mogą być wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, przede wszystkim w ramach poddziałania 4.1.2 *Zwiększenie liczby absolwentów o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy*. W przedmiotowym poddziałaniu, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeprowadza konkursy dotyczące tzw. „zamawiania kształcenia” na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych. Na liście „kierunków zamawianych” w 2009 r., znalazł się kierunek energetyka, w ramach którego jedną ze specjalności jest energetyka jądrowa.

Działanie 3.6. Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej i edukacyjnej, dotyczącej programu polskiej energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. oświaty i wychowania)

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki został przygotowany projekt kampanii informacyjnej, z uwzględnieniem przeprowadzonej przez Centrum Badania Opinii Społecznej, analizy poziomu akceptacji energetyki jądrowej wśród społeczeństwa. Badanie to potwierdziło wzrastające poparcie społeczne dla rozwoju w Polsce energetyki jądrowej.

Kampania informacyjna, w oparciu o ww. projekt, będzie realizowana od 2010 roku przez wyłonioną w przetargu firmę. Aktualnie trwają przygotowania do ogłoszenia przetargu na jej wybór. Trwają także przygotowania materiałów edukacyjnych, które po wydrukowaniu w 2010 r. zostaną dostarczone do szkół.

Działanie 3.7. Analizy lokalizacyjne dla elektrowni jądrowych.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: wybrani inwestorzy do budowy elektrowni jądrowych)

W porozumieniu z samorządami wojewódzkimi, zebrano niezbędne do wykonania analiz informacje i dane. Wybrano także firmę do opracowania analizy na podstawie zgłoszonych propozycji nadesłanych od władz zainteresowanych województw. Aktualnie trwają negocjacje warunków umowy o wykonanie analizy. Na początku 2010 r. sporządzona zostanie lista kryteriów wyboru potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej oraz w oparciu o te kryteria i założenia metodologiczne do badań i procedur, dokonany zostanie wybór 3–5 potencjalnych lokalizacji.

Wystąpiono także do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z wnioskiem o wprowadzenie prac dotyczących lokalizacji elektrowni jądrowych do Planu Funduszu, poczynając od 2010 r.

Minister Środowiska wystąpił do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) z wnioskiem o sfinansowanie realizacji tematu pt. „Rozpoznanie i kartograficzny obraz neotektonicznej i współczesnej mobilności obszaru Polski w kontekście bezpiecznej lokalizacji elektrowni jądrowych”.

Działanie 3.8. Analizy lokalizacyjne dla składowiska odpadów promieniotwórczych wraz z projektem składowiska i przygotowaniem jego budowy.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Geologiczny)

Wystapiono z wnioskiem do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o wprowadzenie prac w tym zakresie do Planu Funduszu, poczynając od 2010 r. Prace obejmować będą analizę wyników dotychczasowych opracowań. Dokonana zostanie reinterpretacja archiwalnych materiałów geofizycznych dla tych lokalizacji. Na podstawie powyższych analiz wyznaczone zostaną 3 optymalne lokalizacje składowiska odpadów promieniotwórczych. Dla wytypowanych lokalizacji przewiduje się prowadzenie szczegółowych badań, które ostatecznie doprowadzą do ustalenia jednej konkretnej lokalizacji składowiska.

Minister Środowiska wystąpił do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z wnioskiem o sfinansowanie realizacji tematu pt., „Opracowanie metodyki oceny bezpieczeństwa i wybór optymalnej lokalizacji płytkiego składowiska odpadów promieniotwórczych nisko- i średnioaktywnych”

Działanie 3.9. Budowa zaplecza naukowo-badawczego oraz wspieranie prac nad nowymi technologiami reaktorów i synergią węglowo-jądrową. Przygotowanie programu udziału Polski we wszystkich fazach cyklu paliwowego.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, minister właściwy ds. nauki)

W dniu 13 października 2009 r. Rada Ministrów przyznała Ministrowi Gospodarki, z rezerwy ogólnej, środki finansowe w wysokości 3,676 mln zł na realizację zadań związanych z rozwojem polskiej energetyki jądrowej, w tym na utrzymanie infrastruktury technicznej zaplecza naukowo-badawczego w kwocie 2,956 mln zł. Środki te zostały w formie dotacji przekazane do:

- Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej,
- Instytutu Problemów Jądrowych w Otwocku-Świerku.

Ww. dofinansowanie zostało wykorzystane na realizację konkretnych zadań, do których Minister Gospodarki zobowiązał Instytuty na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. *o jednostkach badawczo-rozwojowych*. Wyznaczenie zadań nastąpiło z uwagi na realizację szczególnie ważnego celu gospodarczego, jakim jest wprowadzenie w Polsce energetyki jądrowej. Zadania te dotyczyły wyłącznie podniesienia i zwiększenia poziomu bezpieczeństwa funkcjonowania obiektów jądrowych i zapobieżenia możliwości wystąpienia awarii. Środki nie zostały wydatkowane na żaden cel związany z prowadzoną przez Instytuty działalnością gospodarczą.

W ramach wzmacniania zaplecza naukowo-badawczego, trwają prace przygotowawcze do powołania Narodowego Centrum Badań Jądrowych.

Ponadto zwrócono się do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego o wprowadzenie do Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia zapisów umożliwiających objęcie energetyki jądrowej interwencją programowania na lata 2007-13 w zakresie programów kształcenia kadr, budowy i utrzymania infrastruktury technicznej energetyki jądrowej.

Działanie 3.10. Przygotowanie udziału polskiego przemysłu w programie energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości)

Przygotowano przetarg na opracowanie inwentaryzacji krajowego potencjału przemysłowego, który rozpocznie przygotowania do ubiegania się o realizację zamówień o klasie jakości wymaganej w przemyśle jądrowym, z uwzględnieniem oceny potencjału firm posiadających doświadczenia z czasu realizacji pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej w latach osiemdziesiątych.

Działanie 3.11. Przygotowanie planów dostosowania sieci przesyłowej dla elektrowni jądrowych.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - operator systemu przesyłowego)

PSE Operator S.A. przygotował dokumenty „Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025” oraz „Informacja o planach działań dotyczących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym”. Uwzględniają one rozwój w Polsce energetyki jądrowej. Przewiduje się dalsze uczestnictwo spółki PSE Operator S.A. w procesie wyboru lokalizacji dla elektrowni jądrowych.

Działanie 3.12. Rozpoznawanie zasobów uranu na terytorium Polski.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. środowiska)

Minister Środowiska zamówił w marcu 2008 r. w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizację przedsięwzięcia pt. „Ocena możliwości występowania mineralizacji uranowej w Polsce na podstawie wyników prac geologiczno-poszukiwawczych”, stanowiącego podsumowanie wyników prac w przywołanym zakresie, prowadzonych w Polsce po 1945 r. Zarząd NFOŚiGW wyraził zgodę na finansowanie zgłoszonego tematu w marcu 2009 r. W drodze przetargu nieograniczonego został wyłoniony wykonawca. Termin formalnego odbioru zadania wraz z rozliczeniem finansowym z Ministerstwem Środowiska upływa 30 listopada 2010 r.

2.4 Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

Działanie 4.1.1 - Sporządzenie planu niezbędnych działań dla wdrożenia dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych¹

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. U. L 140 z 5.6.2009, str. 16—62)

W celu zdrożenia dyrektywy 2009/28/WE, Minister Gospodarki podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad rządowym projektem ustawy o odnawialnych źródłach energii. Zgodnie z Regulaminem Pracy Rady Ministrów należy jednak najpierw opracować założenia do ustawy, które następnie zostaną zatwierdzone przez Radę Ministrów. W „Planie Pracy Rady Ministrów na I półrocze 2010 r.” przewidziano, że założenia do rządowego projektu ustawy o *odnawialnych źródłach energii* zostaną przyjęte w II kwartale 2010 r. Założenia te będą dopracowywane poprzez ich skierowanie do uzgodnień wewnątrzresortowych, międzyresortowych oraz konsultacji społecznych. Uzgodnione założenia zostaną przekazane do zatwierdzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów, a następnie Radę Ministrów. Na podstawie założeń zostaną podjęte prace nad redakcją projektu ustawy o *odnawialnych źródłach energii*. Przewidywany termin ukończenia prac legislacyjnych to koniec 2010 r.

Ponadto zgodnie z dyspozycją art. 4 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE w dniu 29 stycznia 2010 r. Polska przekazała Komisji Europejskiej prognozę zawierającą informacje o szacowanej przez Polskę nadwyżce energii ze źródeł odnawialnych (ponad minimalną wartość okresowej trajektorii obliczonej zgodnie z częścią B załącznika I do dyrektywy 2009/28/WE), która mogłaby zostać przekazana innym państwom członkowskim oraz szacowanego zapotrzebowania na energię ze źródeł odnawialnych, które do roku 2020 ma być pokrywane inaczej niż z produkcji krajowej.

Ministerstwo Gospodarki jest w trakcie przygotowywania „Krajowego planu działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych” będącego jednym z wymogów dyrektywy 2009/28/WE (art. 4 ust. 1), który to dokument należy przedstawić Komisji Europejskiej do 30 czerwca 2010 roku. Dokument będzie przedstawiał ścieżki dochodzenia do 15% udziału OZE w energii finalnej w podziale na energię elektryczną, ciepło i chłód oraz energię odnawialną w transporcie do 2020 roku w Polsce.

Działanie 4.3.2 - Dostosowywanie wymagań jakościowych dla biokomponentów i biopaliw ciekłych do nowych norm celem umożliwienia wprowadzania na rynek nowych rodzajów biopaliw ciekłych

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W Ministerstwie Gospodarki przygotowany został projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wymagań jakościowych dla biokomponentów, metod badań jakości biokomponentów oraz sposobu pobierania próbek biokomponentów. Zawiera on wymagania jakościowe dla biokomponentów bioetanolu oraz estru metylowego, oparte na najnowszych normach w tym zakresie. Projekt uwzględnia również wymagania jakościowe dla nowego biokomponentu - węglowodorów syntetycznych (dla którego dotychczas nie było wymagań jakościowych określonych w polskim prawie), uzyskiwanych w procesie syntezy (z biomasy) lub hydrokonwersji kwasów tłuszczowych roślinnych i zwierzęcych (surowcem są oleje roślinne pochodzące z przetwórstwa rolno-spożywczego oraz łój wołowy, smalec wieprzowy z przemysłu tłuszczowego). Biokomponent ten może być mieszany w dowolnych proporcjach z olejem napędowym.

Zakończone zostały uzgodnienia międzyresortowe ww. projektu rozporządzenia. Dokument zostanie przekazany do dalszych prac.

Działanie 4.5.1. Przyjęcie przez Radę Ministrów dokumentu „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce”.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ministerstwo Gospodarki przygotowało projekt dokumentu *Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce*. Zakończone zostały uzgodnienia międzyresortowe i społeczne, a obecnie trwają prace nad stosownymi zmianami w treści zapisów. Przewidywany termin zatwierdzenia dokumentu przez Radę Ministrów to pierwszy kwartał 2010 roku.

Działanie 4.5.2. Usuwanie barier rozwoju biogazowni rolniczych zidentyfikowanych w Programie „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce”.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rolnictwa, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. oświaty i wychowania, minister właściwy ds. finansów publicznych -współpraca, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Mimo, iż dokument nie został jeszcze formalnie zatwierdzony, to w związku z obserwowanym ostatnio dynamicznym rozwojem wykorzystania odnawialnych źródeł energii, Ministerstwo Gospodarki przygotowało zestaw rozwiązań mających usprawnić procesy rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym biogazu rolniczego) i zawarło go w projekcie ustawy o zmianie ustawy - *Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, który został przyjęty przez Sejm w dniu 8 stycznia 2010 r. W ustawie stworzono podstawę prawną do podłączania biogazowi do gazowych systemów przesyłowych. Skorelowano system świadectw biogazu z systemem świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w OZE (tzw. świadectw zielonych). Zaproponowany system wsparcia produkcji biogazu rolniczego z uwagi na nie w pełni dotychczas wykorzystany potencjał odnawialnych źródeł energii w Polsce nie spowoduje wzrostu kosztów funkcjonowania całego systemu wsparcia i tym samym wzrostu obciążeń dla odbiorców końcowych. Działalność w zakresie wytwarzania biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego wymagać będzie jedynie wpisu do rejestru.

Działanie 4.7.1 Udzielanie wsparcia ze środków publicznych na budowę nowych jednostek OZE, w tym produkujących biokomponenty i biopaliwa ciekłe oraz infrastruktury niezbędnej do przyłączenia OZE w ramach m.in.:

- Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013,
- regionalnych programów operacyjnych na lata 2007 - 2013,
- Programów NFOŚiGW dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii, obiektów wysokosprawnej kogeneracji oraz biopaliw.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

W związku z realizacją działania 9.4 PO IiŚ *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych*, w konkursie udostępniono 60% alokacji przeznaczonej na działanie w wysokości 742,0 mln zł. W ramach naboru wpłynęło 120 wniosków o dofinansowanie. Łączna wartość zgłoszonych projektów to 11 018,8 mln zł. Wsparcie udzielane będzie na warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie budowy lub rozbudowy jednostek wytwarzających energię elektryczną lub ciepło z odnawialnych źródeł energii (Dz. U. Nr 21, poz. 112), wydanym na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia

6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 TWE (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008, str. 29).

W działaniu 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych* POIiŚ w dniu 16 listopada 2009 r. ogłoszono nabór projektów. W konkursie udostępniono 100% alokacji przeznaczonej na działanie w wysokości 225 mln zł. Pomoc publiczna zostanie udzielona na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 15 października 2009 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na budowę instalacji do wytwarzania biokomponentów i biopaliw ciekłych (Dz. U. Nr 183, poz. 1429), zaakceptowanym decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 sierpnia 2009 r. (Dz. Urz. UE C 234 z 29.09.2009, str. 1).

W ramach działania 9.6 *Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych* POIiŚ przewiduje się udzielenie wsparcia dla inwestycji w obszarze przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do umożliwienia dostarczania do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego energii produkowanej ze źródeł odnawialnych. Komisja Europejska podjęła decyzję o zatwierdzeniu środka jako pomoc publiczną zgodną z art. 87 ust 3 lit. C Traktatu WE. W Ministerstwie Gospodarki trwają obecnie prace nad projektem rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie budowy lub przebudowy sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenie i przesył energii ze źródeł odnawialnych, na podstawie decyzji KE z dnia 13 lipca 2009 r. o niewnoszeniu sprzeciwu wobec programu pomocy nr N 55/2009 *Pomoc na budowę i modernizację sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenie i przesył energii ze źródeł odnawialnych w Polsce*. Ogłoszenie konkursu w tym działaniu jest uzależnione od podpisania ww. rozporządzenia.

W ramach zadań własnych NFOŚiGW, przeprowadzono pierwsze postępowanie konkursowe w zakresie Programu Priorytetowego pt. *"Program dla przedsięwzięć w zakresie OZE i obiektów wysokosprawnej kogeneracji - część 1"* dla zadań o wartości powyżej 10 mln zł. W ramach konkursu wpłynęło 61 wniosków, z których na listę rankingową zakwalifikowano 7 projektów o łącznej wartości około 187,6 mln zł i wysokości dofinansowania ze strony NFOŚiGW na kwotę około 131,7 mln zł. Na początku 2010 roku przewiduje się przeprowadzenie drugiego konkursu w ramach *"Programu dla przedsięwzięć w zakresie OZE i obiektów wysokosprawnej kogeneracji - część 2"* dla zadań o wartości 0,5 – 10 mln zł dofinansowywanych przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z pożyczki NFOŚiGW. W związku z realizacją tego zadania, na które przeznaczono kwotę 500 mln zł, zostały udzielone promesy dla 10 wojewódzkich funduszy na łączną kwotę 327,5 mln zł. Zawieranie umów z beneficjentami przez fundusze wojewódzkie przewiduje się w II półroczu 2010 roku.

W 2009 r. przeprowadzono również pierwsze konkursy w ramach 16 RPO w powyższym zakresie. Ich efektem było podpisanie umów z beneficjentami na kwotę dofinansowania ogółem 23 mln zł.

Minister Środowiska przygotował rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia związane z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż wód termalnych, regulujące zasady przyznawania dofinansowania na przedsięwzięcia z dziedziny geotermii.

Współpraca Ministerstwa Środowiska i Narodowego Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w roku 2009 zaowocowała wykonaniem tematu pt. *"Opracowanie i testy zintegrowanej metodyki prac sejsmo-magnetotellurycznych w aspekcie rozpoznania*

przestrzennego wglębniej budowy geologicznej dla wskazania optymalnej lokalizacji otworów geotermalnych.”.

W realizacji jest kolejnych 6 opracowań o tematyce geotermalnej, w tym „Atlas zasobów wód i energii geotermalnej Karpat Zachodnich”.

W 2009 r. przyznał 2 dotacje na inwestycje geotermalne dla Poddębic i Kleszczowa, w kwocie ok. 9 mln. zł.

Ponadto w 2009 r. NFOŚiGW przeprowadził również konkurs dotyczący realizacji przedsięwzięć w zakresie prac badawczych dla rozpoznania zasobów wód zaliczanych do kopalin.

Działanie 4.8.3 Wsparcie ze środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

W ramach PO LiŚ dofinansowanie na projekty dotyczące produkcji urządzeń dla OZE można uzyskać w ramach działania 10.3 *Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii*. Pierwszy konkurs w tym działaniu jest planowany na III kwartał 2010 r. Termin konkursu został przesunięty ze względu na zmiany organizacyjne w systemie wdrażania PO LiŚ w sektorze energetyki. Z dniem 1 kwietnia 2010 r. Instytut Paliw i Energii Odnawialnej przestaje pełnić rolę Instytucji Wdrażającej, a jego kompetencje zostaną przejęte przez Ministerstwo Gospodarki.

Celem działania 10.3 PO LiŚ jest ułatwienie i zmniejszenie kosztów nabywania urządzeń do budowy jednostek wytwarzania paliw i energii ze źródeł odnawialnych, które są wymienione w działaniach 9.1, 9.4 i 9.5 PO LiŚ. Całkowity wkład ze środków unijnych na to działanie wynosi 32,88 mln euro.

2.5 Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii

Działanie 5.3.1 Wprowadzenie obowiązku upublicznienia części obrotu energią elektryczną.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ustawa o zmianie ustawy - *Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, przyjęta przez Sejm w dniu 8 stycznia 2010 roku, przewiduje obowiązek sprzedaży nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku na giełdach towarowych lub na rynku regulowanym przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej.

Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej, mające prawo do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. *o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej* jest obowiązane sprzedawać wytworzoną energię elektryczną nieobjętą ww. obowiązkiem w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii, w drodze

otwartego przetargu, na internetowej platformie handlowej na rynku regulowanym lub na giełdach towarowych.

Działanie 5.5.1 Przygotowanie i wdrożenie odpowiedniego rozwiązania w ramach krajowego systemu pomocy społecznej dotyczącego ochrony najsłabszych ekonomicznie grup odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego, minister właściwy ds. gospodarki)

Ministerstwo Gospodarki przygotowało projekt założeń do zmian w prawie wprowadzających system ochrony odbiorców wrażliwych energii elektrycznej (*ustawa Prawo energetyczne, ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych*).

Wstępnie zaprojektowany system ochrony odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej polegać miał na stworzeniu rozwiązania mieszczącego się w krajowym systemie zabezpieczenia społecznego wspieranego przez system bonifikat dla odbiorców wrażliwych oraz związany z nim system rekompensat dla przedsiębiorstw energetycznych, polegający na potrąceniu ze zobowiązania w podatku VAT. Przedstawiona przez Ministerstwo Gospodarki koncepcja została zakwestionowana przez Ministerstwo Finansów podczas obrad Komitetu Rady Ministrów. W związku z powyższym zmodyfikowano propozycję rekompensaty dla przedsiębiorstw energetycznych, która polegać miała na udzielaniu dotacji przedmiotowych. Rozwiązanie to było przedmiotem obrad Komitetu Rady Ministrów w dniu 18 marca 2010 r., jednakże zostało zakwestionowane przez Ministerstwo Finansów. Przewodniczący Komitetu RM zaproponował i Komitet Rady Ministrów przyjął, że rekompensata kosztów poniesionych przez przedsiębiorstwo energetyczne w związku z udzielonymi bonifikatami, będzie udzielana w ramach systemu zabezpieczenia społecznego. Minister Pracy i Polityki Społecznej zgłosił zdanie odrębne do ustaleń Komitetu RM. Ostatecznie zagadnienie zostanie rozstrzygnięte przez Radę Ministrów.

Po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów założeń do przedmiotowych rozwiązań, przygotowane zostaną stosowne regulacje prawne.

2.6 Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

Działanie 6.1.1. Określenie zasad funkcjonowania i wprowadzenie w Polsce krajowego systemu finansowania zielonych inwestycji, w ramach którego środki uzyskane ze zbycia w latach 2009 – 2012 jednostek emisji, przyznanych w ramach protokołu z Kioto, będą przeznaczane na dofinansowanie realizacji programów lub projektów, związanych z ochroną środowiska, w szczególności z ograniczeniem lub unikaniem krajowej emisji gazów cieplarnianych.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W dniu 18 września 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych lub innych substancji (Dz. U. Nr 130, poz. 1070 z późn. zm.) tworząc tym samym Krajowy system zielonych inwestycji, w ramach którego

środki uzyskane ze zbycia w latach 2009 – 2012 jednostek przyznanej emisji (AAUs) są przeznaczane na dofinansowanie realizacji na terytorium Polski:

- programów lub projektów związanych z ochroną środowiska, w szczególności z ograniczeniem lub unikaniem krajowej emisji gazów cieplarnianych, pochłanianiem lub sekwestracją CO₂,
- działań adaptacyjnych do zmian klimatu,
- innych działań związanych z ochroną powietrza.

W ustawie zostały ponadto sprecyzowane obszary w jakich mogą być realizowane programy w ramach Krajowego Systemu Zielonych inwestycji. Są to m.in.:

- poprawa efektywności energetycznej w różnych sektorach Gospodarki,
- unikanie lub redukcja emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu,
- działania związane z sekwestracją gazów cieplarnianych,
- prowadzenie prac badawczo rozwojowych w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz zaawansowanych i innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku.

Programy lub projekty realizowane w ramach ww. obszarów zostały ujęte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 października 2009 r. w *sprawie rodzajów programów i projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji* (Dz. U. Nr. 187, poz. 1445).

Ponadto Polska podpisała z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Rządu Hiszpanii umowę na sprzedaż jednostek przyznanej emisji AAUs na kwotę 25 mln euro. Kolejna umowa na sprzedaż jednostek AAUs z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Rządu Irlandii została zaakceptowana przez Radę Ministrów w dniu 1 grudnia 2009 r.

Działanie 6.1.4 Funkcjonowanie systemu zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji i realizacja zadań KOBIZE (Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami) oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

Na podstawie ustawy z dnia 17 lipca 2009 roku o *systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych lub innych substancji* powołany został Krajowy ośrodek bilansowania i zarządzania emisjami.

Do zadań KOBIZE będą należeć m.in.:

- wykonywanie zadań związanych z funkcjonowaniem Krajowego systemu bilansowania i prognozowania emisji, w tym prowadzenie Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji,
- prowadzenie Krajowego rejestru jednostek Kioto,

- prowadzenie wykazu jednostek uprawnionych do weryfikacji raportów dotyczących osiągniętych efektów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji lub projektów wspólnych wdrożeń oraz,
- opracowywanie metodyki ustalania wielkości emisji gazów cieplarnianych i innych substancji dla poszczególnych rodzajów instalacji lub aktywności oraz metodyki wyznaczania wskaźników emisji na jednostkę wyprodukowanego towaru, zużytego paliwa lub surowca,
- opracowywanie wskaźników emisji gazów cieplarnianych i innych substancji na jednostkę wyprodukowanego towaru, zużytego paliwa lub surowca.

Działanie 6.5.1 Udział w pracach Komisji Europejskiej nad wypracowaniem standardów budowy nowych elektrowni w systemie przygotowania do wychwytywania CO₂

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W październiku 2009 r. odbyły się w Amsterdamie warsztaty z udziałem ekspertów z Unii Europejskiej i z innych krajów poświęcone problemowi zdefiniowania pojęcia gotowości do CCS oraz ws. technicznych i ekonomicznych uwarunkowań dla przygotowania projektu nowej elektrowni jako gotowej do CCS. Uczestniczył w nich przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki. Nie było jeszcze spotkania żadnej formalnej grupy Komisji Europejskiej w przedmiotowej sprawie.

Działanie 6.6.1 Podejmowanie wszechstronnych działań na forum UE na rzecz umieszczenia 2 polskich instalacji CCS na liście projektów demonstracyjnych Komisji Europejskiej dofinansowanych z puli uprawnień w rezerwie dla nowych instalacji w systemie ETS.

(Termin realizacji: od 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W procedurze komitologii (na forum Komitetu ds. Zmian Klimatu) skończyła się intensywna debata pomiędzy państwami członkowskimi a Komisją Europejską nt. sposobu podziału 300 mln uprawnień do emisji z rezerwy dla nowych instalacji w ETS (NER 300), które mają posłużyć dofinansowaniu przede wszystkim projektów demonstracyjnych CCS. Decyzja została przyjęta w dniu 2 lutego 2010 r. Zostanie obecnie przekazana do Parlamentu Europejskiego i Rady w celu zasięgnięcia opinii w przeciągu 3 miesięcy. Formalne jej przyjęcie powinno nastąpić w maju br. Udało się w ostatecznym tekście zabezpieczyć większość najważniejszych spraw dla Polski, obejmujących:

- zmianę podejścia do 50% limitu dofinansowania z NER 300 z kryterium "zapotrzebowania na środki publiczne" na "koszty odpowiednie" - relevant costs;
- przedłużenie terminu, w którym będzie przestrzegany przez KE obowiązek uzyskania wszystkich pozwoleń z 12 miesięcy na 36 miesięcy dla projektów ze składowaniem w solankowych poziomach wodonośnych;
- gwarancję dofinansowania co najmniej jednego projektu dla każdego państwa pod warunkiem spełnienia kryteriów kwalifikowalności i akceptacji przez EBI po przeprowadzonym finansowym i technicznym *due diligence*. Trzeba jednakże pokazać jakimi środkami nastąpi domknięcie finansowe projektu;
- wprowadzono większą elastyczność w kategoriach technologicznych projektów CCS. KE odeszła od podkategorii w zakresie sposobu składowania i umożliwiła dofinansowanie do 3 projektów w każdej z 4 technologii (pre, post-combustion,

oxyfuel, industrial), przy obowiązku dofinansowania co najmniej 3 projektów ze składowaniem w solankowych poziomach wodonośnych.

Z ważniejszych postulatów Polski nie uwzględniono zmiany definicji kosztów w rankingu projektów w formule "cost/unit performance" z "zapotrzebowania na środki publiczne" na "koszty odpowiednie". Z tego powodu Polska zgłaszała przeciwko przyjęciu decyzji - mniej zamożne podmioty z małym wkładem własnym będą klasyfikowane niżej.

Działanie 6.6.3 Rozważenie możliwości i podjęcie decyzji w sprawie wsparcia rozwoju technologii CCS w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

(Termin realizacji: od 2009/2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Minister Gospodarki podjął decyzję o rozpoczęciu prac mających na celu dokonanie zmian w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na rzecz objęcia nim instalacji czystego węgla, w tym CCS. Zmiany będą mogły być wprowadzone w ramach procedury tzw. ewaluacji śródkresowej unijnych programów operacyjnych i będą musiały być uzgodnione z Komisją Europejską.

Działanie 6.6.4 Rozpoczęcie realizacji dwóch projektów CCS.

(Termin realizacji: od 2009/2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Przedsiębiorstwa energetyczne)

Realizacja projektu CCS w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. przebiega zgodnie z założonym harmonogramem. Dzięki zaawansowanemu stopniowi realizacji, projekt w Bełchatowie został pod koniec 2009 r. zakwalifikowany do dofinansowania w wysokości 180 mln EUR z Europejskiego Programu Naprawy Gospodarczej (European Economic Program for Recovery –EEPR).

Drugi z polskich projektów CCS – wspólna inicjatywa Południowego Koncernu Energetycznego S.A. oraz Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A. znajduje się na etapie przygotowania studium wykonalności projektu, którego opracowywanie rozpoczęło się w 2009 r. Zgodnie z dostępnymi informacjami, projekt w Kędzierzynie jest realizowany zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Oba ww. projekty przygotowują się również do zlecenia opracowania tzw. FEED (Front-End Engineering and Design). FEED jest niezbędnym dokumentem, który uprawnia projekty demonstracyjne CCS do ubiegania się o włączenie do Programu Flagowego budowy 10-12 obiektów tego typu w UE.

Działanie 6.8.2 Stworzenie w ramach funkcjonowania Narodowego Centrum Badań i Rozwoju platformy współpracy pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorstwami.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju)

NCBiR pracuje nad programem KadTech, którego celem będzie wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw w opracowywaniu i wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań technologicznych, poprzez dofinansowanie zatrudnienia wysoko wykwalifikowanego personelu oraz zakup usług wsparcia innowacji na potrzeby projektu służącego komercjalizacji wyników badań. Uruchomienie programu jest planowane na 2010 rok.

Działanie 6.8.3 Ogłoszenie konkursów na wybór projektów do wsparcia

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju)

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu strategicznego „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” zorganizowało w 2009 roku konkursy na wykonanie zadań badawczych. Zadania badawcze dotyczyły:

1. Opracowania technologii dla wysokosprawnych zero-emisyjnych bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin.
2. Opracowania technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych z wychwytem CO₂.
3. Opracowania technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej.
4. Opracowania zintegrowanych technologii wytwarzania paliw i energii z biomasy, odpadów rolniczych i innych.

Dyrektor Centrum na podstawie rekomendacji przedstawionych przez Zespół ekspertów podjął decyzję o finansowaniu ww. działań badawczych.

Działanie 6.13.1. Wsparcie projektów w zakresie ograniczenia ilości zanieczyszczeń w energetyce z wykorzystaniem Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W ramach realizacji działania 4.5. „Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza” IV osi priorytetowej PO LiŚ przeprowadzono postępowanie konkursowe, w czasie którego wpłynęło 51 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 3 484,7 mln zł. Podpisano umowy o dofinansowanie dla 16 projektów o wartości 1.068,4 mln zł i dofinansowanie w wysokości 151,5 mln zł. Wsparcie będzie udzielane na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 5 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia będące inwestycjami służącymi redukcji emisji ze źródeł spalania paliw (Dz. U. Nr 209, poz. 1517 ze zm.), zatwierdzonym decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 lipca 2007 r. (Dz. Urz. UE C 227 z 27.09.2007 r. str. 6) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia programu pomocowego w zakresie regionalnej pomocy publicznej na niektóre inwestycje w ochronie środowiska (Dz. U. Nr 246, poz. 1795 ze zm.), wydanym na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (Dz. Urz. UE L 302 z 1.11.2006 r., str. 29).

W wyniku konkursów przeprowadzonych w zakresie energetyki w 16 RPO podpisano umowy dla projektów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Ich łączna kwota dofinansowania wyniosła 4 mln zł.

Działanie 6.13.2. Wsparcie projektów w zakresie ochrony środowiska ze środków funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez realizację:

- Programu dla przedsięwzięć w zakresie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych,

- Programu dla przedsięwzięć w zakresie ograniczenia emisji z energetycznego spalania paliw

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W roku 2009 ww. programy nie były realizowane przez Ministerstwo Środowiska i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. PROPOZYCJE ZMIAN W DZIAŁANIACH WYKONAWCZYCH

Działanie 2.24 Budowa infrastruktury umożliwiającej transport ropy naftowej z innych regionów świata, w tym z regionu Morza Kaspijskiego w ramach projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej.

Zadania z zakresu dywersyfikacji dostaw mają charakter długofalowy, a ich postęp uzależniony jest nie tylko od starań podejmowanych przez spółki i Rząd, ale w dużej mierze od uwarunkowań zewnętrznych, na które wpływ spółek czy Rządu jest ograniczony. Uwzględniając główne zasady polityki bezpieczeństwa energetycznego UE oparte m.in. na dywersyfikacji dostaw oraz na postępujących zmianach w otoczeniu zewnętrznym (w tym m.in. niepewności dotyczącej planów wydobywczych i eksportowych głównego dostawcy ropy naftowej do Polski, którym jest Federacja Rosyjska), działania w zakresie dywersyfikacji dostaw powinny być kontynuowane, zarówno na szczeblu przedsiębiorstw, jak i szczeblu rządowym.

Decyzji rządu wymaga kwestia ostatecznego poparcia zaangażowania RP w projekt EKTRN, w tym budowę odcinka z Brodów (UA) do Adamowa (PL), który stanowiłby element infrastruktury EKTRN.

Działanie 2.26 Rozbudowa infrastruktury przesyłowej, przeładunkowej oraz magazynowej (w tym kawern) dla ropy naftowej i paliw płynnych.

Realizacja działania polegała przede wszystkim na działaniach monitorujących stan rynku magazynowego oraz infrastruktury przesyłowej ropy naftowej i paliw. W celu zapewnienia kompletności pozyskiwanego materiału analitycznego rozszerzono zakres badania statystyki publicznej o dane dotyczące stanu infrastruktury magazynowej i przesyłowej. W przypadku potwierdzenia efektywności tego instrumentu należałoby dokonać zmiany instrumentu realizacji działania tj. odstąpić od nowelizacji w tym zakresie *ustawy o zapasach*. Weryfikacja zaproponowanego instrumentu będzie możliwa dopiero w końcu roku 2010 – tj. po rocznym funkcjonowaniu powyższego narzędzia.

W celu poprawy przejrzystości zapisu zadań celowa jest korekta zadania nr 5 - powinno ono otrzymać brzmienie: „Monitorowanie realizacji inwestycji infrastruktury przeładunkowej i przesyłowej - praca ciągła.” Powyższa zmiana pozwoli na eliminację nakładania się zadania dotyczącego monitoringu pojemności magazynowych (zadanie nr 2).

Realizacja zadania nr 6 została rozpoczęta w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego. Należy dołożyć starań, aby zapewnić efektywność tego instrumentu, co wymagać będzie zarówno wysiłków politycznych w zakresie współpracy dwustronnej z państwami członkami Partnerstwa, jak też współpracy z KE. Mając na względzie poprawę przejrzystości zasad dostępu do infrastruktury przesyłowej i paliwowej proponuje się

uzupełnienie powyższego działania o zadanie: „Opracowanie propozycji ustawowej regulacji zasad dostępu do pojemności magazynowych oraz zdolności przesyłowych – jako zadania ministra właściwego do spraw gospodarki.”

Ze względu na rolę infrastruktury paliwowej (rurociągi produktowe i zbiorniki paliw) dla bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej i wpływ właścicieli takiej infrastruktury na warunki konkurencji na rynku, zasady równoprawnego dostępu podmiotów działających na rynku paliw do usług przesyłu i magazynowania paliw powinny zostać ustalone na poziomie ustawowym. W celu zapewnienia przejrzystości zasad korzystania z infrastruktury naftowej wskazane jest również ustawowe uregulowanie podstawowych zasad świadczenia usługi przesyłu ropy naftowej. Projekt regulacji w tym zakresie opracuje minister właściwy do spraw gospodarki w pierwszym półroczu 2011 r.

Modyfikacja treści „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.” oraz sposobu realizacji działań wykonawczych, może zostać dokonana jedynie w formie uchwały Rady Ministrów.

4. PODSUMOWANIE

1. W 2009 roku polityka energetyczna Polski realizowana była także w oparciu o dokumenty strategiczne, dotyczące poszczególnych sektorów tj.: *Program dla elektroenergetyki* z dn. 28 marca 2006 r., *Politykę dla przemysłu naftowego w Polsce* z dn. 6 lutego 2007 r., *Politykę dla przemysłu gazu ziemnego* z dn. 20 marca 2007 r. oraz *Strategię działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007 – 2015* z dn. 31 lipca 2007 r. Zagadnienia związane z prowadzeniem polityki energetycznej Polski zostały ponadto uwzględnione w innych dokumentach rządowych, m.in. w *Założeniach polityki morskiej RP do 2020 r.* z 2009 r.
2. Zdecydowana większość zadań, których termin wykonania został wyznaczony na 2009 rok, była w momencie przyjęcia *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.* (10 listopada 2009 r.) mocno zaawansowana w realizacji, tak więc późne przyjęcie *Polityki* nie stanęło na przeszkodzie w ich planowym wykonaniu. Jednakże wykonanie kilku zadań okazało się z tego powodu niemożliwe do zrealizowania (zostaną zakończone w 2010 r.).
3. Działania wyznaczone jako „praca ciągła” były konsekwentnie realizowane. Są to zadania mające na celu udzielenie wsparcia z funduszy europejskich, środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, udzielaniu wsparcia dyplomatycznego podmiotom realizującym zadania ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz polegające na monitorowaniu wdrażanych rozwiązań.
4. Rozpoczęto realizację części działań wyznaczonych na 2010 rok. *Program działań wykonawczych na lata 2009-2012* większość zadań wyznacza na lata 2010 (145 zadań) oraz 2011 (68). W związku z tym należy podkreślić, że ten okres będzie kluczowy dla realizacji celów polityki energetycznej.
5. Realizacja zadań w 2010 roku będzie wymagała znacznie szerszej współpracy pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za realizację. W związku z powyższym ważnym krokiem będzie powołanie Międzyresortowego Zespołu ds. realizacji polityki energetycznej,

którego zadaniem będzie koordynacja wdrażania *Programu działań wykonawczych na lata 2009-2012*.

Należy stwierdzić, że wyznaczone w *Polityce energetycznej Polski do 2030 roku* priorytety oraz cele pozostają aktualne. W związku z powyższym nie jest celowa korekta założeń polityki energetycznej.